

ת"פ 44939/12/18 - מדינת ישראל נגד ו' ש', רות שימברג, ארתור פטחוב, לריסה גופשטיין, ילנה לבינסקי, דורית עשור, שלומית אור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 44939-12-18 מדינת ישראל נ' ש' ואח'

בפני כבוד השופט מרדכי לוי

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י עוה"ד טל פרג'ון, אלעד אשכנזי וליאור אחרק, המחלקה הכלכלית
בפרקליטות המדינה

נגד

הנאשמים

1. ו' ש'

ע"י באי-כוחה עוה"ד מיכה גבאי, גדי זילברשלג וירון לונדון

2. רות שימברג (משפטה הסתיים)

3. ארתור פטחוב (משפטו הסתיים)

4. לריסה גופשטיין (משפטה הסתיים)

5. ילנה לבינסקי (משפטה הסתיים)

6. דורית עשור (משפטה הסתיים)

7. שלומית אור (משפטה הסתיים)

גזר דין

בעניינה של נאשמת 1

פתח דבר

1. נאשמת 1 (להלן: "**הנאשמת**") הורשעה, על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן גם, בקיצור: "**כתב האישום**"), במסגרת הסדר טיעון, בביצוע העבירות הבאות: **לקיחת שוחד**, לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**"); **הפרת אמונים**, לפי סעיף 284 לחוק; וכן **השמטת הכנסה**, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת מס הכנסה**") (תשע עבירות).

כללי

2. ביום 19.12.18 הוגש כתב אישום (להלן: "**כתב האישום המקורי**") נגד הנאשמת ונגד שישה נאשמים נוספים (חמש נאשמות ונאשם - להלן: "**יתר הנאשמים**"), כולם עובדים, ומקצתם מנהלים, בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות (להלן: "**שירות המזון**"), בגין קבלה של טובות הנאה מיבואנים ומיועצי מזון. בעקבות הליך גישור הגיעו המאשימה ו**יתר הנאשמים**, **בטרם** החלה שמיעת הראיות, להסדרי טיעון, שבמסגרתם הם הודו בעובדות שפורטו בכתבי האישום המתוקנים בעניינם, אולם לא היו הסכמות לעניין העונש, למעט הסכמה דיונית מסוימת בעניינה של נאשמת 7.

לאחר שמיעת הטיעונים לעונש בעניינם של יתר הנאשמים ניתן ביום 16.2.21 גזר הדין בעניינם, אשר עיקריו יפורטו להלן בפרק הדיון, בפסקה 26.

לעומת זאת, **הנאשמת** כפרה במיוחס לה בכתב האישום המקורי, ורק **לאחר** שנשמעו מספר דיוני הוכחות בעניינה של הנאשמת, שבמהלכם העיד עד המדינה תמיר סיטי (להלן: "**סיטי**"), שהיה יבואן של תוספי מזון לספורטאים, הגיעו הצדדים להסדר טיעון (גם) בעניינה של הנאשמת, על פיו הודתה בעובדות של כתב אישום מתוקן והורשעה על פי הודאתה, כאמור לעיל.

עיקרי כתב האישום המתוקן

3. **נסיבות ביצוע של העבירות** על ידי הנאשמת פורטו בכתב האישום (המתוקן), ולהלן אציין את עיקריהן.

בחלק הכללי של כתב האישום צוין כי שירות המזון הוא גוף במשרד הבריאות המשמש כסמכות עליונה לקביעת הנחיות לכל יבואני המזון, בעלי עסקי המזון, היצרנים והצרכנים במדינת ישראל. בין היתר, שירות המזון מופקד על פיקוח על מזון המיוצר בישראל והמיובא אליה.

עוד צוין כי חוק ההגנה על בריאות הציבור (מזון), תשע"ו-2015 (להלן: "**חוק המזון**") נועד להסדיר את אחריותם של יצרני מזון ושל יבואני מזון ואת הפיקוח על ייצור המזון וייבואו, וכי המבקש לייבא מזון לישראל נדרש להצטייד באישורים שונים מטעם שירות המזון. כמו כן, קיימים הסדרים מחמירים לייבוא למזון שהוכרז כ"מזון רגיש". בין היתר, לצורך ייבוא מזון רגיש נדרשים אישורי ייבוא מקדים ומבוצעות בדיקות ניירת ודגימות מעבדה בתדירות גבוהה מזו של ייבוא מזון רגיל (להלן: "**אישורי הייבוא**").

כן צוין כי תחנת ההסגר באשדוד (להלן: "**תחנת ההסגר**") היא שלוחה של שירות המזון, הפועלת בהתאם להוראות חוק המזון ושירות המזון ואחראית על פיקוח ודגימת מוצרי המזון המיובאים לישראל ולרשות הפלסטינאית דרך נמל אשדוד. חוק המזון קובע כי שחרור מזון מנמל טעון תעודת שחרור. בקשות לשחרור המזון מוגשות למפקחי המזון בתחנת ההסגר, אשר בוחנים את הבקשות, ובכלל זה את קיומו של אישור הייבוא, ומחליטים על מתן תעודת שחרור, סירוב או דרישה להשלמת פרטים, דגימות ואישורים שונים.

החל משנת 1995 ועד ליום 10.9.17 (להלן: "**התקופה הרלוונטית**"), מועד פתיחת החקירה הגלויה בעניינה, עבדה הנאשמת בשירות המזון. בשנת 2005 מונתה הנאשמת למנהלת תחנת ההסגר והמשיכה בתפקידה עד סוף התקופה הרלוונטית.

במסגרת עבודתה היתה הנאשמת אחראית, בין היתר, על פיקוח, ביקורת והנחיה של מפקחי המזון בתחנת ההסגר. כמו כן, עסקה הנאשמת במתן אישורי סימון מיוחדים למזון ובטיפול במוצרי מזון שהתקבלו לגביהם תוצאות מעבדה חריגות.

מתוקף עבודתה, עבדה הנאשמת מול יבואנים, עמילי מכס ויועצי מזון, שייצגו יבואנים שביקשו לקבל תעודות שחרור עבור המזון שייבאו. במסגרת עבודתה היה לנאשמת שיקול דעת נרחב בקביעת עיתוי וכמות הבדיקות ובדרישות הניירת הנלוות לכל ייבוא.

החל משנת 1998 **סיטי** הוא הבעלים ומנהל של חברה אשר עסקה בייבוא תוספי מזון לספורטאים במדינת ישראל. תוספי המזון שייבא סיטי הוכרזו כ"מזון רגיש" מכוח חוק המזון. משכך, נזקק סיטי, בין היתר, לשירותיה של תחנת ההסגר, שכן סיטי נהג לייבא את מוצרי המזון דרך נמל אשדוד.

במהלך התקופה הרלוונטית עסק רפי ניניו (להלן: "**ניניו**") במתן שירותי ייעוץ וטיפול בייבוא עבור יבואנים, אל מול משרדי הממשלה ובפרט מול שירות המזון, בקשר למתן אישורי ייבוא ללקוחותיו. ניניו נהג להגיע לעיתים תכופות למשרדי שירות המזון ולעיתים גם לתחנת ההסגר לצורך הגשת בקשות לאישורי ייבוא, תעודות שחרור וקידום

קבלתם עבור לקוחותיו. החל משנת 2009 שימש ניניו, בין היתר, כיועצו ונציגו של סיטי בתחום הייבוא אל מול שירות המזון.

ביחס לעבירה של לקיחת שוחד מ-סיטי צוין כי במהלך שנת 2008 הכירה הנאשמת את סיטי במסגרת עבודתה כמנהלת תחנת ההסגר וכי בד בבד עם היכרותם הראשונית החלה להירקם מערכת יחסי שוחד.

סמוך לאחר היכרותם החלה הנאשמת להיפגש עם סיטי מידי שלושה שבועות לערך, בשעות ערב מאוחרות לרוב, סמוך למקום מגוריה וסמוך למועדי הגעת משלוחי הייבוא שלו לנמל אשדוד. הפגישות, שנקבעו ככלל לבקשתו של סיטי, תואמו עם הנאשמת לפני ש-סיטי הגיע סמוך לביתה. עם הגעתו לאזור נהגה הנאשמת להיכנס לרכבו של סיטי. במהלך פגישותיהם אלה, עדכן סיטי את הנאשמת בנוגע לייבוא קרוב למועד הפגישה ונהג לבקש ממנה להקל עליו את תהליך הייבוא. במקביל לקחה הנאשמת מ-סיטי מעטפות ובהן סכומי כסף משתנים במזומן (להלן: "השוחד").

בתמורה לשוחד ביקש סיטי מהנאשמת לפעול כדי לשחרר את המוצרים שייבא במהירות האפשרית וכן לעכב משלוחים של מתחרים עסקיים שלו.

ערך טובות ההנאה שלקחה הנאשמת מ-סיטי הסתכם בכ-165,000 ₪.

ביחס לתמורה לשוחד שקיבלה הנאשמת צוין כי הנאשמת לקחה את טובות ההנאה מ-סיטי בקשר עם תפקידה כעובדת ציבור ובעד פעולות הקשורות בתפקיד זה, על מנת להטות למשוא פנים ל-סיטי כמפורט להלן.

במהלך פגישותיהם ביקש סיטי מהנאשמת שורה של הטבות, שמטרתן לסייע לו בקיצור הזמן והעלויות של תהליך הייבוא מול תחנת ההסגר.

סיטי ביקש מהנאשמת "לתעדף" את הטיפול בבקשות אישור הייבוא שלו, ובחלק מהמשלוחים ביקש לדחות מועדי דיגומים של משלוחים שאותם היה מעוניין לשחרר במהירות, לבצע דיגום חלקי של משלוחים במקום דיגום מלא, לתזמן בדיקות למשלוחי ייבוא במועדים שהיו נוחים ל-סיטי ולא לדגום משלוחים שבהם היו מוצרים שנשאו תווית לא תקינה או לוו בניירת לא תקינה.

כמו כן, במהלך השנים 2015-2016 ביקש סיטי מהנאשמת לעכב משלוחי ייבוא של שני מתחרים שלו, אשר סיטי סבר כי הם מתנהלים באופן לא חוקי. הנאשמת נענתה לבקשתו של סיטי, בדקה את המשלוחים באופן אישי וכשמצאה עילה לעכבם, במסגרת סמכותה כמנהלת תחנת ההסגר, עוכבו המשלוחים למשך מספר שבועות עד חודשים. הנאשמת עדכנה את סיטי על פעולותיה לעיכוב משלוחי הייבוא.

הנאשמת נענתה לבקשותיו השונות של סיטי ככל שסברה שיש באפשרותה ובסמכותה, כמנהלת תחנת ההסגר, להיענות להן. כמו כן, נהגה הנאשמת להנחות את סיטי כיצד לנהוג על מנת לשחרר את משלוחי הייבוא שלו. בתמורה לשוחד שקיבלה מ-סיטי, קידמה הנאשמת את בקשותיו, כך שנחסכו ל-סיטי עלויות אחזקה ודיגום וכן התאפשר לו לספק את מוצריו ללקוחותיו במהירות רבה יותר ובעלויות פחותות.

ביחס לעבירה של הפרת אמונים בקשר ליחסים עם ניניו צוין כי במהלך התקופה הרלוונטית הכירה הנאשמת את ניניו ונפגשה עמו תכופות במסגרת עבודתה כמפקחת מזון ומאוחר יותר כמנהלת תחנת ההסגר ורקמה עמו יחסי ידידות.

החל מחודש ספטמבר 2016 או סמוך לכך ועד סוף התקופה הרלוונטית, נפגשה הנאשמת עם ניניו מספר פעמים

בשבוע במשרדה. במהלך פגישותיהם לקחה הנאשמת מ-ניניו מעטפות ובהן סכומי כסף משתנים במזומן שנעו בין 500 ₪ ל-1,000 ₪.

ערך טובות ההנאה שלקחה הנאשמת מ-ניניו הסתכם בכ-30,000 ₪.

במקביל למתואר, המשיכה הנאשמת לטפל בבקשות הייבוא שהגיש ניניו ולהעניק להן עדיפות ככל שהתאפשר.

במעשיה המתוארים לעיל היתה הנאשמת בניגוד עניינים מהותי, נוכח קבלת טובות ההנאה מ-ניניו במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא שהגיש ניניו.

ביחס לעבירת המס צוין כי בשנים 2008-2017 קיבלה הנאשמת כספים ממקורות שונים בסכום כולל של 195,000 ₪, כמפורט לעיל. הכספים שקיבלה הנאשמת מהווים הכנסה כהגדרתה בסעיף 2(10) לפקודת מס הכנסה (להלן: "**ההכנסה**").

בשנים 2008-2017 לא דיווחה הנאשמת לרשויות המס על אודות ההכנסה מן העבירות שביצעה, וזאת במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס.

במעשיה האמורים הנאשמת, במזיד ובכוונה להתחמק ממס, השמיטה מתוך דו"ח על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכללה בדו"ח.

תסקיר שירות המבחן

4. על-פי תסקיר שירות המבחן מיום 25.2.21, הנאשמת היא כבת 53, נשואה ואם לבת 32. הנאשמת נולדה וגדלה באוקראינה, שם סיימה 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה ולמדה רפואה מונעת. בגיל 20 התחתנה הנאשמת לראשונה ובהמשך עלתה לישראל יחד עם משפחתה.

לאחר גירושיה עשתה הנאשמת הסבה ללימודי הנדסת הסביבה והחלה לעבוד במשרד הבריאות עד להשעייתה בשנת 2017.

הנאשמת נישאה בשנית ובעלה עבר בשנת 2019 התקף לב באופן פתאומי בנוכחותה ולאחר שביצעה לו עיסוי לב הוא חזר להכרה. הנאשמת מייחסת את התקף הלב ללחצים שחווה בעלה בעקבות המצב המשפטי שבו היא נתונה והיא חשה רגשות אשמה גם ממצבו כיום וגם בוושה וצער על שהסתירה מבעלה ומבתה את ביצוע העבירות ועל שאכזבה אותם. הנאשמת מייחסת גם את ההידרדרות במצבה הרפואי של אמה, שאותה הנאשמת סועדת, למצבה המשפטי.

שירות המבחן הוסיף כי ממסמכים רפואיים שהציגה הנאשמת עולה כי משנת 2017 היא סובלת מדפרסיה ומהפרעת הסתגלות, נמצאת במעקב פסיכיאטרי ומטופלת תרופתית. כמו כן, הנאשמת סובלת מכאבי גב, מלחץ דם גבוה ומגוש בכליה, ונקבעה לה נכות רפואית בשיעור של 40% על ידי המוסד לביטוח לאומי. על פי התסקיר, הנאשמת צפויה היתה להשתלב בטיפול פסיכותרפי במהלך חודש מרץ 2021.

עוד צוין כי הנאשמת לוקחת אחריות על מעשיה ומביעה צער, בושה וחרטה. לדבריה, היא מודעת לחומרת מעשיה, והיא תיארה כי פעלה מתוך בצע כסף אך לא היתה במצב כלכלי בעייתי. היא מסרה כי עם התפתחות יחסים אישיים עם הנאשמים האחרים, היטשטשו עבורה הגבולות בינה ובינם ביחס לתפקידה והיא פיתחה בהם תלות. עם זאת, הנאשמת מסרה כי לא יזמה ולא דרשה את השוחד וכי האחרים הם שהציעו לה מיוזמתם והיא

נענתה להם. כמו כן, הנאשמת ציינה כי רואה החשבון שלה ועורך דינה מטפלים בהחזר כל חובותיה למס הכנסה. שירות המבחן ציין כי נבחנה עם הנאשמת אפשרות להשתלב בטיפול קבוצתי בתחום המרמה, וכי הנאשמת ביטאה הבנה ראשונית לדפוסיה המכשילים וביטאה נכונות להשתלב בטיפול.

להערכת שירות המבחן, רמת הסיכון לביצוע עבירות דומות בעתיד היא בינונית.

לנגד עיני שירות המבחן עמדו **גורמי הסיכון לעבריינות**, הבאים לידי ביטוי בחומרת העבירות, בהיקפן, בתכנון, בשיטתיות ובביצוען במשך כ-10 שנים. שירות המבחן נתן דעתו גם למאפייני אישיותה, הכוללים, בין היתר, קושי בוויסות עצמי, מערכת ערכית לא מגובשת, דפוסי חשיבה והתנהגות מרמתיים, וכן לקונפליקטים רגשיים בלתי פתורים, לחוסר נפרדות ולקושי בהצבת גבולות פנימיים וחיצוניים.

לעומת זאת, **גורמי הסיכון לשיקום** באים לידי ביטוי בכך שהנאשמת לוקחת אחריות על מעשיה ומביעה ביחס אליהם בושה, אשמה, צער וחרטה; ביציבותה ובתפקודה של הנאשמת בתחום התעסוקתי והמשפחתי; במצבה הרפואי והנפשי כיום, כפועל יוצא מהשלכות ביצוע העבירות; בכך שהנאשמת לא היתה מעורבת בפלילים, מלבד העבירות בתיק דנן; בנכונותה להשתלב בטיפול קבוצתי; וכן בכך שמעצרה וההליך המשפטי היוו גורם משמעותי ומרתיע עבורה.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "אנו ערים לכך שמדובר בעבירות חמורות ומושכות. עם זאת, אנו ממליצים לתת עדיפות לאלטרנטיבה הטיפולית, להימנע מנזקי מאסר בפועל אשר אף עלולים להביא להחרפה ולגרסיה במצבה הרפואי והנפשי וכן במצב הרפואי והנפשי של בעלה ושל אמה התלויים בה. נוכח המתואר, נמליץ להטיל עונש מאסר בעבודות שירות בהיקף המקסימאלי, שמחד יחדדו חומרתן, ומאידך יאפשרו מתן מענה שיקומי טיפולי במסגרת צו מבחן למשך שנה... כמו כן, נמליץ על קנס כעונש מוחשי ועל מאסר על תנאי והתחייבות כספית כעונשים הרתעתיים".

ראיות הצדדים לעונש

5. מטעם **הנאשמת** הוגשו מסמכים רפואיים ביחס לנאשמת ולבעלה וכן לאמה (נע/1).

בשל צנעת הפרט לא אפרט את תוכן המסמכים הרפואיים של הנאשמת ושל בני משפחתה, אך אציין בתמצית כי בעניינה של הנאשמת הוגשו מסמכים הנוגעים לבעיות רפואיות בתחום הפסיכיאטריה, האורתופדיה וכן לבעיה בכליות, לרבות מסמך של המוסד לביטוח לאומי המאשר כי נקבעה לנאשמת נכות רפואית משוקללת, לצמיתות, בשיעור 40%.

בחוות דעת פסיכיאטרית שנערכה ביום 4.3.21 על ידי ד"ר הלל מה-נעים נרשם כי מאז מעצרה אובחנה הנאשמת כסובלת מהפרעה נפשית וממצוקות קשות. צוין כי לנוכח ההפרעה הנפשית שתוארה ולנוכח נסיבותיה של הנאשמת בכללותן "ישנו חשש ממשי להתדרדרות חמורה במצבה הנפשי ולנזק חמור ובלתי הפיך, משכך רצוי להמיר עונש מאסר בפועל, בענישה חמורה על תנאי ובעבודות שירות".

כאמור, גם ביחס לבעלה של הנאשמת הוגשו מסמכים רפואיים, לרבות חוות דעת פסיכיאטרית שבה מתוארים הקשיים הרפואיים והנפשיים שעמם הוא מתמודד מאז שחוזה "אירוע של מוות קליני" ואת התלות שלו בנאשמת-רעייתו. הוטעם כי "פרידה ממושכת מאשתו עלולה לפגוע קשות במצב הנפשי הלא יציב גם כן".

ביחס לאמה של הנאשמת הוגשו מסמכים רפואיים שונים, לרבות מסמך של ד"ר משה גייצן מיום 24.2.21, שבו

נרשם, בין היתר, כי היא זקוקה לעזרה ולהשגחה צמודה וכי בתה (הנאשמת) היא הגורם העיקרי המטפל בה.

כמו כן, הוגשו מסמכי קורות חיים, מכתבי המלצה ו"הסכם בענין שומת מס הכנסה" עם רשות המיסים מיום 24.2.21 וכן מכתב מאת ר"ח אורון כהן מיום 4.3.21 שבו מתוארים הליכי השומות מול רשות המיסים (נע/2).

נוסף על האמור, העידו כעדי אופי גב' מרינה קרקינב-שוורצמן, שהיא חברה של הנאשמת, שתיארה את אופייה הטוב; מר טל אודי, שעבד עם הנאשמת ושהעיד על כישורי הניהול שלה ועל "האנרגיות הטובות" שהשרתה בתחנת ההסגר; ו-גב' אורלי סונה, חברת בתה של הנאשמת, שהעידה על דאגתה של הנאשמת לבני משפחתה.

עיקרי טיעוני המאשימה

6. **ב"כ המאשימה** עמד על השיקולים התומכים לדעתו בהחמרה בעונשה של הנאשמת.

בפתח דבריו הדגיש ב"כ המאשימה את העובדה שבניגוד ליתר הנאשמים, הנאשמת לא עבדה בשירות המזון באזור המרכז, אלא ניהלה את תחנת ההסגר באשדוד, וכן הודגשה התלות של היבואנים ושל יועצי המזון בנאשמת לצורך "שחרור" של המוצרים לשוק.

ביחס לגזר דינם של יתר הנאשמים הוטעם כי "בית המשפט הנכבד קבע מתחמי ענישה נמוכים יותר מאלה שאנו טענו להם ובית המשפט החליט לסטות מהמתחם בשל שיקולי צדק. כך שהעונשים היו נמוכים ממה שביקשנו. טרם עברו 45 ימים מגזר הדין הקודם ואנו שוקלים הגשת ערעור. מאחר שעקרון ההלימה הוא עקרון חשוב וקריטי בזמן הטיעונים לעונש, אנו לא יכולים להתעלם מגזר הדין הקודם ולכן אנו אומרים שאנו מכבדים את החלטת בית המשפט אך הטיעונים היום יטענו, לרבות מתחמי הענישה, לפי איך שאנו תופסים את התיק".

לעמדת המאשימה, בהתאם ל-ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014) (להלן: "**עניין ג'אבר**"), יש לחלק את מעשיה של הנאשמת לשלושה אירועים - אירוע ראשון של לקיחת שוחד מ-סיטי (להלן: "**עבירת השוחד**" או "**העבירה של לקיחת שוחד**"), אירוע שני של הפרת אמונים בקשר ליחסיה עם נינו (להלן: "**העבירה של הפרת אמונים**"), ואירוע שלישי של עבירות המס (להלן: "**עבירת המס**"). הודגש כי יש מקום לכך שעבירות המס לא תבלענה בעבירות השחיתות, תוך הפניה ל-רע"פ 512/04 **אבו עביד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(4) 381 (2004).

ב"כ המאשימה ציין כי מעשיה של הנאשמת מתבלטים בחומרתם ביחס לכל יתר הנאשמים בפרשה, וזאת הן בשל תפקידה כמנהלת תחנת ההסגר והסמכויות שבהן אחזה והן בשל הסכומים שאותם נטלה. השוחד שנטלה הנאשמת לא "כובס" במילות תודה או כמתנה לחג, אלא נלקח בכסף מזומן ישירות לידיה.

ב"כ המאשימה הוסיף כי עבירת השוחד, יחד עם התיווך לשוחד, היא העבירה החמורה במדרג עבירות השחיתות והפנה בהקשר זה ל-ע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' לוי** (23.6.2013) (להלן: "**עניין לוי**").

ב"כ המאשימה הפנה לגזר הדין בעניינו של סיטי, שבו הושתה עליו שנת מאסר בפועל, והדגיש כי סיטי מצוי בדרגת חומרה פחותה מזו של הנאשמת בהיותו נותן השוחד וכן לנוכח תרומתו המכרעת לחשיפת פרשת השחיתות בשירות המזון הארצי.

ב"כ המאשימה ציין כי המאשימה אינה מתעלמת מכך שסכום מתן השוחד שבו הודה סיטי גבוה מסכום לקיחת השוחד שבו הודתה הנאשמת וכן מכך ש-סיטי יזם את יחסי השוחד. עם זאת, לטענת ב"כ המאשימה, כאשר מדובר במערכת יחסים מושחתת במשך תקופה ארוכה, שאלת הזהות של יוזם השוחד "הולכת ומחווירה".

עוד צוין כי על ניניו הושתו 30 חודשי מאסר וכי תלוי ועומד בבית המשפט העליון ערעור על גזר הדין שניתן בעניינו.

לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה דנן ביחס לעבירה של **לקיחת שוחד נע בין 48 חודשי מאסר ובין 72 חודשים**; ביחס לעבירה של הפרת האמונים המתחם נע בין 12 חודשי מאסר ובין 24 חודשים; וביחס לעבירת המס נע המתחם בין 4 חודשי מאסר ובין 9 חודשים.

המתחם המשוקלל של כל האירועים נע, לעמדת המאשימה, בין 48 חודשי מאסר ובין 66 חודשים.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה אשר עיקריה יובאו להלן, בפרק הדיון.

באשר לנסיבות ביצוע העבירות, הדגיש ב"כ המאשימה, בין השאר, כי הנאשמת לקחה שוחד בסכום גבוה של 165,000 ₪ במשך תקופה של כתשע שנים וכי סיטי היה מגיע לביתה והיא נהגה להיכנס לרכבו ולקחת ממנו מעטפות שבהן סכומי כסף במזומן. עוד הודגש כי הנאשמת נענתה לבקשותיו של סיטי ובדקה באופן אישי את המשלוחים של מתחריו, שאותם הוא ביקש לעכב. נטען שגם אם עיכוב המשלוחים היה מוצדק, העובדה ש-סיטי פנה אליה בעניין זה מלמדת שהנאשמת הצטיירה כמי שרצתה לכצות את סיטי כמשחד. עוד צוין כי הנאשמת תזמנה בדיקות למועדים הנוחים ל-סיטי וגם לא דגמה משלוחים.

ביחס לעבירה של הפרת אמונים נטען כי הנאשמת קיבלה מ-ניניו 30,000 ₪ בשנה אחת וכי הנאשמת נתנה עדיפות לבקשותיו ככל שהתאפשר לה.

ב"כ המאשימה הדגיש כי הנאשמת ביצעה את המעשים בשיטתיות ובחזרתיות, במשך שנים רבות, ובמסגרת של שתי מערכות יחסים מושחתות, והנזק שלו גרמה הוא נזק מוסדי הבא לידי ביטוי בפגיעה בערכים המוגנים, תוך שהפנה ל-בג"ץ 6163/92 **אייזנברג נ' שר הבינוי והשיכון**, פ"ד מז(2) 229 (1993) וכן ל-דנ"פ 1397/03 **מדינת ישראל נ' שבס**, פ"ד נט(4) 385 (2004).

עוד צוין כי הנאשמת ניצלה לרעה את כוחה ואת מעמדה וכי היא המשיכה במעשיה למרות שהיתה לה הזדמנות לחדול ולהבין את הפסול שבהם.

כמו כן, הוטעם כי בביצוע עבירות המס פגעה הנאשמת בקופה הציבורית ובערך השוויון.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה נטען כי אין בקשייה של הנאשמת או של בני משפחתה כדי לגבור על האינטרס הציבורי, וכי יש לנאשמת עורף משפחתי היכול לסייע לה ולבעלה, בדמות בתה וילדיו של בעלה.

כמו כן, לעמדת המאשימה אין לסטות ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה, אף לא משיקולי צדק, תוך שצוין כי ב-ע"פ 5669/14 **לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל** (להלן: "**עניין לופוליאנסקי**") הוטעם שהפתח שנפתח לחריגה ממתחם העונש ההולם - פתח צר הוא וכי הוא שמור למקרים שבהם המאסר יסב סבל ייחודי לנאשם ולרוב כאשר מדובר בקיצור תוחלת החיים.

לפיכך עתר ב"כ המאשימה למקם את **עונשה של הנאשמת בתחתית המתחם** דלעיל ולהעמידו על **עונש שלא יפחת מ-48 חודשי מאסר בפועל**, וזאת לצד מאסר מותנה וקנס בגובה 350,000 ₪, שישקף את ההיבט הכלכלי בעבירות השוחד והפרת האמונים וכן את עבירות המס.

יוער כי במהלך טיעוני המאשימה לעונש הסתייג ב"כ הנאשמת מטיעוני המאשימה וטען כי "לדעתי גישת התביעה שאומרת כרגע שהם מכבדים את בית המשפט בעניין גזר הדין הקודם אך טוענת טענות שעומדות בסתירה

לקביעות בגזר הדין הקודם, כגון היחס בין נותני השוחד ומקבלי השוחד, היא מוטעית מיסודה. ברור שלתביעה יש זכות לערער על קביעות בית המשפט, אך כרגע הן מהוות תשתית לרף הענישה בתיק זה, ולכן אי אפשר לטעון טענות שלא משתלבות עם גזר הדין הקודם, כאשר לא ברור אם יוגש ערעור ואין זה דבר שמקובל לעשות. לכן על התביעה ליישר קו עם גזר הדין שניתן, כקביעות שמחייבות אותה בשלב הזה" (להלן: "**הסתייגות ההגנה**"). בעניין זה החלטתי כי "ההסתייגות של הסנגור נדחית. גזר הדין שניתן לגבי יתר הנאשמים עדיין אינו חלוט ויש זכות ערעור לשני הצדדים תוך 45 יום שטרם חלפו. על כן, המאשימה חופשית בטיעוניה, וכך גם ההגנה".

עיקרי טיעוני ההגנה

7. **מנגד, באי-כוח הנאשמת עמדו על השיקולים התומכים בהקלה בעונשה ועתרו להסתפק בעונש שירוצה בעבודות שירות.**

ב"כ הנאשמת, עו"ד מיכה גבאי, התייחס בטיעוניה ל**נסיבות ביצוע העבירות**, ובין היתר לכך שכתב האישום תוקן "במחצית הסכום שיוחס לה" וכן תוקן כך שבקשר ל-ניניו יוחסה לה עבירה של הפרת אמונים. כמו כן, הודגש כי על פי כתב האישום הנאשמת נענתה לבקשותיו של סיטי כשהיא סברה שיש באפשרותה לעשות כן.

לעמדת ההגנה, בהיררכיה בין הנאשמים בפרשה, הנאשמת אינה הבכירה ביותר. כך, לטענת ההגנה, נאשמים 2 ו-3 שעבדו בהנהלה הארצית היו בכירים מהנאשמת. כמו כן, הנאשמת הורשעה בפחות עבירות מאשר יתר הנאשמים בפרשה, ונוסף על כך, הודגש שבניגוד לנאשמים אחרים היא לא יזמה את קבלת השוחד.

עוד הודגש כי מעשיה של הנאשמת לא גרמו נזק בריאותי וכי הם נעשו במסגרת סמכותה, לרבות עיכוב משלוחי המתחרים של סיטי, ושאין מדובר במי שביצעה פעולה שאסור היה לה לעשותה. כמו כן, הוטעם כי חוק המזון עדיין לא היה קיים במרבית התקופה הרלוונטית.

נטען כי המתחם שלו עתרה המאשימה בעניין עבירת המס "הוא מנותק" וכי "**מתחם הענישה בעבירות מס בפעם הראשונה, מתחיל בכופר, או בקנס עד מאסר על תנאי** - כשהסירו את המחדל ושילמו".

באשר ל**נסיבותיה האישיות** של הנאשמת, טען הסניגור כי הנאשמת כבת 53, הודתה וחסכה שמיעה של עדים רבים. ב"כ הנאשמת הפנה למסמכים שסומנו **נע/2** וציין כי לאורך שנות עבודתה זכתה הנאשמת להערכה ולהוקרה.

עוד צוין כי ליתר הנאשמים לא יוחסה עבירת מס, אף שגם הם קיבלו כסף שלא דווח. בעניין זה הודגש כי הנאשמת הגיעה להסדר עם מס הכנסה, טרם הסדר הטיעון, על מנת להסיר את המחדל, וכי היא שילמה את המיסים בגין ההכנסה, לרבות קנסות.

כן הודגש כי בעניינה של הנאשמת שירות המבחן בא בהמלצות טיפוליות.

ב"כ הנאשמת טען כי במקרה דנן יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולים רפואיים.

ב"כ הנאשמת, עו"ד גדי זילברשלג, הוסיף כי בניגוד לטענת המאשימה, הן בגלל מרחק פיזי והן בגלל סוג הקשר המשפחתי, ילדי בעלה של הנאשמת אינם יכולים לסייע ולתמוך.

הודגש כי בעניינה של נאשם 3 המאשימה עתרה לעונש בן 54 חודשי מאסר בפועל, שהוא חמור מהעונש שלו עתרה המאשימה בעניינה של הנאשמת, ומכאן שגם לעמדת המאשימה עניינה של הנאשמת חמור פחות.

ב"כ הנאשמת הפנה לתוכן תסקיר שירות המבחן וכן לתוכן חוות הדעת הפסיכיאטרית (נע/2) וציין כי חוות הדעת מבוססת על רקע פסיכיאטרי משנת 2017. נטען שהידרדרות חמורה במצב הנפשי של הנאשמת עלולה גם לקצר את תוחלת חייה. כך גם שליחת הנאשמת למאסר מאחורי סורג ובריאח עלולה לפגוע במצבם הפיזי והנפשי של בעלה של הנאשמת ושל אמה. לטענת ההגנה, כלל הנסיבות הרפואיות מלמדות שיש לחרוג ממתחם העונש ההולם.

עוד טען ב"כ הנאשמת כי עבירת השוחד שביצעה הנאשמת "זה לא שוחד קלאסי" וכי "אי אפשר להתעלם מכך שאנו על הגבול" בין הפרת אמונים לשוחד, כטענתו. כמו כן, נטען כי המניעים לביצוע העבירה היו מניעים רגשיים וכי אין מדובר בקווים עברייניים. נוסף על כך, הודגש כי הנאשמת לא יזמה את קבלת השוחד, אלא נותני השוחד הם אלה שיזמו ושכנעו אותה.

צוין כי הנאשמת הושעתה ממקום עבודתה ואיבדה את מקור פרנסתה, כי הנאשמת נעדרת עבר פלילי וכן כי היא נטלה אחריות וחסכה זמן שיפוטי.

ב"כ הנאשמת ציין כי לגזר הדין בעניינו של סיטי - שהיה מנותני השוחד בפרשה - יש השלכה על העונש שיש להשית על הנאשמת, באשר סיטי היה גורם משחית והוא הורשע בשלוש עבירות של שוחד מול שלושה אנשים שונים, בסכום כפול של 300,000 ₪, ונידון לעונש מאסר בן שנה.

ב"כ הנאשמת הפנה לפסיקה שתידון להלן, בפרק הדיון.

לטענת ב"כ הנאשמת, מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה דנן ביחס לעבירה של הפרת אמונים נע בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ובין שנת מאסר בפועל; וביחס לעבירה של לקיחת שוחד נע המתחם בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ובין 15 חודשי מאסר בפועל; ועונשה של הנאשמת צריך להיגזר בתחתית המתחם.

כמו כן, הודגש כי המחדל לעניין המס הוסדר וכי היה ובית משפט יקבל את עתירת ההגנה ויטיל עונש מאסר בעבודות שירות - ההגנה משאירה לשיקול דעת בית המשפט לאזן זאת בסכום הקנס שיושת על הנאשמת. מכל מקום, לטענת ההגנה, עתירת המאשימה ביחס לגובה הקנס גבוהה מדי, בשים לב לגובה הקנס שלו עתרה המאשימה בעניינו של נאשם 3.

הנאשמת מסרה בדבריה בפני בית המשפט (בבכי) כי: "אני מאוד מתביישת מהמעמד שאני נמצאת בו. אני מתביישת ומתחרטת חרטה אמיתית על מה שעשיתי, אני גם מבקשת סליחה מהמעביד שלי, ומעמיתי לעבודה על זה שמעלתי באמון, כל שנות עבודתי הייתי נאמנה לתפקיד, נתתי כל כוחי לטובת המערכת, קידמתי הרבה נושאים לטובת בריאות הציבור. אני יודעת שחטאתי ואני ממש מתחרטת על זה. אני עכשיו לא אחזור על כל הבעיות הבריאותיות שיש לבעלי, אבל הלב שלו ניזוק באופן בלתי הפיך, הוא במצב ממש קשה ואני חייבת להיות לידו כדי להחזיק אותו בחיים. גם אמא שלי מאוד מאוד חולה, בודדה, אין לה אף אחד חוץ ממני. החרטה והכאב, הצער, מלווים אותי יום ולילה. החיים שלי הם סיוט. אני שוב פעם מתחרטת, מצטערת ומתביישת במה עשיתי. אני מבקשת מבית המשפט לשקול שלא לשלוח אותי למאסר בפועל, כי לא אני ולא בעלי ולא אמא שלי נחזיק מעמד".

8. **לאחר שמיעת הטיעונים לעונש ובהמשך להסתייגות ההגנה** שהועלתה במסגרת טיעוני המאשימה לעונש, כמצוין לעיל, הוגשה על ידי ב"כ הנאשמת ביום 8.4.21 "הודעה ובקשה", שלפיה "הודע לב"כ הנאשמים האחרים בתיק זה, כי אין בכוונת התביעה להגיש ערעור כנגד קולת העונש בעניינם" ו"מבוקש כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבה להודיע לבית המשפט הנכבד בנסיבות שנוצרו, מהי עמדת המדינה ביחס לעונש לו עותרת

התביעה בעניינה של המבקשת". בנימוקי הבקשה הפנו באי כוח הנאשמת להסתייגות ההגנה ולהחלטה שניתנה בעקבותיה.

בתגובת המאשימה לבקשה צוין, בין היתר, כי: "לא על כל גזר דין שבו בית המשפט אינו מקבל את עמדת המאשימה היא מערערת באופן אוטומטי. ההיפך הוא הנכון. המדינה מביאה בפני ערכאות הערעור, לביקורתן, רק מקרים נבחרים... בסופה של ההתלבטות שתוארה לעיל המאשימה בחרה, ממכלול שיקולים, שלא לכלול מקרה זה בין אותם מקרים נבחרים שבהם היא מערערת... מכל מקום, העמדה לגבי הנאשמים האחרים והעונשים שקיבלו, אינם צריכים להשפיע באופן משמעותי על עניינה של נאשמת 1. גם בהינתן רמת הענישה שקבע בית המשפט הנכבד, עניינה של הנאשמת 1 חריג, שונה ומובחן מענייניהם של יתר הנאשמים". ב"כ המאשימה הדגיש את נסיבות ביצוע העבירה הנבדלות מעניינם של יתר הנאשמים, לרבות הסכום הכולל של טובות ההנאה, אורך תקופת ביצוע העבירה של לקיחת שוחד, מעמדה של הנאשמת והתמורה שהעניקה ל-סיטי. לבסוף צוין כי "המאשימה סבורה כי אין מקום שתציע מתחמי ענישה שאינם הולמים את עמדתה העונשית העקרונית... ככל שבית המשפט הנכבד יסבור כי יש מקום לתת משקל לעונשים שנגזרו על הנאשמים האחרים... חזקה עליו שיעשה זאת, אך אין לכרוך בכך את עמדתה העונשית של המאשימה".

בהחלטת מיום 13.4.21 ציינתי כי "רשמתי לפניי את העמדות של ההגנה ושל המאשימה ואת העובדה כי המאשימה לא הגישה ערעור על קולת העונש של יתר הנאשמים. הדברים יישקלו במסגרת גזר הדין".

דין והכרעה

כללי

9. בהתאם לסעיף 40ב לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

10. **מתחם העונש ההולם** - כידוע, מקום שמיוחסות לנאשם **עבירות אחדות**, יש לקבוע תחילה **האם** מדובר ב"**אירוע אחד**", כך שייקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו, או שמא מדובר ב"**כמה אירועים**", כך שייקבע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד (סעיף 40ג לחוק).

לעניין הפרשנות של המונח "**אירוע**", ראו ע"פ 1605/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.8.2014), בפסקאות 15-18 לחוות דעתו של כב' השופט ס' ג'ובראן; וכן, בהרחבה, **עניין ג'אבר** - בעניין "**מבחן הקשר ההדוק**", שנקטו כב' השופטת ד' ברק-ארז וכב' השופט ע' פוגלמן, לעומת "**המבחן הצורני-עובדתי**" ו"**המבחן המהותי-מוסרי**" שבהם נקט כב' השופט י' דנציגר. כמו כן, ראו והשוו: ע"פ 2519/14 **אבו קיעאן נ' מדינת ישראל** (29.12.2014); ע"פ 5643/14 **עיסא נ' מדינת ישראל** (23.6.2015), בפסקה 11 לפסק-דינו של כב' השופט צ' זילברטל; ע"פ 1082/14 **ג'יסאר נ' מדינת ישראל** (23.7.2015); וע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל** (3.9.2015). **כמו כן, ראו בעיקר** ע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.2016) (להלן: "**עניין מזרחי**"), שבו נקבע כי **לעיתים, כשמדובר במעשים דומים החוזרים על עצמם, השלובים ואחוזים זה בזה - למרות שמדובר באירועים שונים, מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחד ולקבוע מתחם עונש הולם אחד**.

11. **בקביעת מתחם העונש ההולם**, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע**

עמוד 10

מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, ומדיניות הענישה הנהוגה [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 מדינת ישראל נ' נעאמנה, בפסקה 13 (10.6.2014)].

12. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.
- כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40 לחוק) ו**הרתעת הרבים** (סעיף 40 לחוק), ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.
13. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה משיקולים של הגנה על שלום הציבור.
14. כמו כן, **בפסיקה** הוכרה אפשרות נוספת ל**חריגה ממתחם העונש ההולם**, במקרים מיוחדים, **שלא משיקולי שיקום**, כי אם **משיקולי צדק** שונים.

כפי שהובהר בעניין **לופוליאנסקי**:

"בשלבים שונים של ההליך הפלילי, לרבות בעניין גזירת העונש, ראה המחוקק להותיר לבית המשפט מתחם שיקול דעת רחב במטרה לאפשר לו להגיע לתוצאה צודקת והוגנת, כזו שתתאים לנסיבות המקרה שהובא לפניו. כך ראוי שנעשה, במקרים חריגים, גם לגבי חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם במצבים שאינם נופלים לחריג השיקום. להשקפתי, בסוג כזה של מקרים לא ניתן להלום מצב שלפיו ייכפה על בית המשפט לגזור עונש בלתי מידתי. עם זאת, יודגש ויודגש היטב: פתח זה שאנו פותחים כאן לטובת חריגה ממתחם העונש ההולם - פתח צר הוא" (בפסקאות 217-218 לחוות דעתו של כב' השופט ע' פוגלמן).

כך, **למשל**, הכירה הפסיקה בהיותו של **מצב רפואי קשה** שיקול המצדיק, במקרים מיוחדים ומתאימים, **לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, מטעמי צדק** [ראו והשוו: עניין **לופוליאנסקי**; ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 לחוות דעתו של כב' השופט פוגלמן (11.12.2016) (להלן: "עניין בר")].

כמו כן, ראו ת"פ (מחוזי ת"א) 23061-07-15 **מדינת ישראל נ' עזרן** ואח' (13.10.2016) (להלן: "עניין עזרן") - גזר הדין בעניין נאשם 3, שניתן על ידי מותב זה, בפסקה 24: "בנסיבות המקרה דנן יש מקום לסטייה מסוימת לקולה ממתחם העונש ההולם, **משיקולי צדק** וחמלה הנוגעים למצבה הבריאותי הקשה והנוגע ללב של אשת הנאשם" (ההדגשה בקו הוספה ואינה במקור). יצוין כי על גזר הדין האמור הוגש ערעור, אך הוא נדחה: ע"פ 8863/16 **ביהו נ' מדינת ישראל** (27.7.2017).

כן ראו והשוו: ת"פ (מחוזי ת"א) 55826-08-17 **מדינת ישראל נ' סעדון** ואח' (16.9.2018) - גזר הדין בעניין **נאשמת 2**, שניתן על ידי מותב זה, בעיקר בפסקה 21: "... עם זאת, הנסיבות של הנאשמת בתיק זה הן **חריגות ומיוחדות**, כפי שיוטעם להלן ... על כן, לאחר התלבטות, החלטתי לקבל את עתירתו החלופית של ב"כ עמוד 11

הנאשמת ולחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם בעניינה של הנאשמת, וזאת בעיקר משיקולי שיקום וכן לנוכח מצבה הרפואי והנפשי" (ההדגשה בקו הוספה ואינה במקור).

גם בספרות הובעה העמדה שלפיה חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם אפשרית לא רק משיקולי שיקום, כי אם גם מטעמי צדק ועיניו דין וכדי למנוע עיוות דין. ראו, למשל, והשוו: יובל ליבדרו "חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק" **הסניגור** 197, 4 (2013); אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" **ספר דורית ביניש** 539 (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ, עורכים, 2018).

כך גם הוצע בסעיף 2 להצעת חוק שהוגשה מטעם הממשלה - הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשע"ו-2016 (להלן: "הצעת החוק") - להוסיף בחוק סעיף (140א) שלפיו בית המשפט יהיה רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם "אם מצא כי מתקיימת נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן שאינה קשורה בביצוע העבירה, מהנסיבות המפורטות להלן, המצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין: ...".

כמו כן, בסעיף 3 להצעת החוק הוצע כי "בסעיף 40יב לחוק העיקרי, במקום '40ט ו-40יא', יבוא '40ט, 40יא ו-40יא1', המילה 'וכן' תימחק ובסופו יבוא: 'וכן נסיבות נוספות שהן נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן שאינן קשורות בביצוע העבירה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין'; בדברי ההסבר הוטעם כי "מוצע לתקן את סעיף 40יב לחוק ולהבהיר כי גם רשימת הנסיבות המנויה בסעיף 140א לחוק, בנוסחו המוצע בסעיף 2 להצעת החוק, אינה רשימה סגורה. פירוט הנסיבות בסעיף 140א המוצע בא להבהיר מהן הנסיבות המיוחדות ויוצאות הדופן הטיפוסיות אשר עלולות לעורר חשש לעיוות דין. ככל שבית המשפט מתרשם כי לפניו נסיבות אחרות שאינן מנויות בסעיף, הדומות בטיבן לנסיבות המפורטות בו, הוא יהיה רשאי להתחשב בהן כדי לחרוג ממתחם העונש ההולם וכדי למנוע עיוות דין" (ההדגשות הוספו ואינן במקור).

מן הכלל אל הפרט

15. תחילה יצוין כי במקרה דנן אין מדובר באירוע אחד.

לפיכך יש לקבוע מתחם נפרד לכל אירוע - לרבות תוך הבחנה בין העבירה של לקיחת השוחד ובין העבירה של הפרת אמונים, וזאת בשים לב גם לחומרה היתרה של העבירה של לקיחת שוחד, שהעונש המרבי בגינה כיום (מאז תיקון 103 לחוק) הוא עשר שנות מאסר (ולפני כן היה שבע שנות מאסר), לעומת החומרה הפחותה של העבירה של הפרת אמונים, שהעונש המרבי בגינה הוא שלוש שנות מאסר.

כמו כן, יש לראות בעבירת המס אירוע נפרד ולקבוע לגביה מתחם נפרד.

עם זאת, יש לראות את מערכת היחסים עם כל נותן טובות ההנאה כ"אירוע אחד" מתמשך, בשים לב בעיקר לעניין מזרחי, שבו כאמור נקבע כי כשמדובר במעשים דומים השלובים ואחוזים זה בזה - למרות שמדובר באירועים שונים, מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחד.

16. הערכים שנפגעו מביצוע העבירה של לקיחת שוחד והעבירה של הפרת אמונים על ידי הנאשמת הם שלטון החוק, אמון הציבור בעובדי הציבור, תקינות המנהל וטוהר המידות, וכן עקרון השוויון; ובביצוע עבירת המס פגעה הנאשמת בערך של השמירה על הקופה הציבורית ובערך של נשיאה שוויונית בנטל תשלום המיסים.

מידת הפגיעה בערכים האמורים, בעיקר בנוגע לעבירות (העיקריות) של לקיחת השוחד ושל הפרת אמונים, היא **ממשית וחמורה למדי**, בעיקר נוכח העובדה שאין מדובר במעידה חד-פעמית, אלא בהתנהלות חמורה של לקיחת שוחד שנמשכה מספר רב של שנים, במועדים רבים, וכן בשים לב לכך שגם העבירה של הפרת אמונים נעשתה בנסיבות של נטילת טובות הנאה ממשיות במשך שנה.

17. בית המשפט העליון חזר והדגיש, לא אחת, את **חומרת העבירה של לקיחת שוחד** על ידי עובדי ציבור; וכן כי **"מי שהורשע בעבירה של שוחד ראוי לו שיישא במאסר בפועל, ולתקופה ממשית"** [ע"פ 766/07 כהן נ' מדינת ישראל (19.11.2007)].

כך, למשל, **בעניין לוי** הוטעם כי:

"לא ניתן להפריז בחומרתה של תופעת השחיתות השלטונית, שאוכלת בכל פה בתפקודן התקין של הרשויות ומכרסמת בלגיטימיות שלהן. בית משפט זה עמד על חומרתה של התופעה כבר בתחילת דרכו, וככלל אימץ עמדה מחמירה כנגד עובדי ציבור שחטאו בשחיתות... החשיבות הנודעת לענישה קפדנית בתחום זה נובעת לא רק מחומרת העבירות ומנזקיהן, אלא גם מן הקושי הטמון, באופן טבעי, בגילויין... אם כן, נדרשת בתחום זה ענישה משמעותית ומרתיעה אשר תציב מענה ראוי לביצוען של עבירות אלו" (בפסקה 13 לפסק-דין של כב' השופט ד' ברק-ארז).

וראו במיוחד את דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין, בפסקה א. לפסק-דין ב-ע"פ 3609/14 **מדינת ישראל נ' אלסין** (20.10.2014) (להלן: **"עניין אלסין"**):

"...יאמר בקול צלול, עבירת השוחד - המטילה רקב מצחין בשירות הציבורי ... צריכה להיענש במאסר מאחורי סורג ובריח...".

כן ראו דבריו של כב' השופט ג' קרא ב-ע"פ 9180/16 **מליק נ' מדינת ישראל**, בפסקה 50 (16.11.2017) (להלן: **"עניין מליק"**):

"עבירות השוחד והפרת האמונים הן עבירות שחיתות שמקעקעות את אמון הציבור בשירות הציבורי; "עבירת השוחד היא מהחמורות ביותר במישור הציבורי, היא משחיתה את המידות, היא מהווה סכנה ליסודותיו של משטר חברתי צודק, היא מערערת את האמון של הציבור בשלטון" ... הענישה הראויה והנוהגת בעבירת שוחד היא מאסר לריצוי בפועל הן לנותן השוחד והן למקבל השוחד; "הכלל בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא, דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו. היינו בעבירות כאלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית... אכן, סטייה מהשורה מוסיפה מימד של חומרה לעבירת השוחד... עדיין לקיחת שוחד על ידי עובד ציבור, גם מבלי שהדבר ישפיע על מילוי תפקידו, פוגעת באמון הציבור".

כמו כן, **בעבירות השוחד יש מקום ליתן מעמד בכורה לאינטרס הציבורי, על פני שיקולים אחרים**, לרבות הנסיבות האישיות של הנאשמים.

"... הרי שגם בהינתן נסיבות הקולא עליהן הצביע המערער - ובראשן הודאתו, הבעת חרטה והידרדרות מצבו הרפואי - לא ניתן לראות בעונש המאסר הכולל שנגזר עליו ככזה המתיישב עם מלוא החומרה שבמעשיו. ויזכר כי בעבירות שוחד ושחיתות ציבורית, יינתן משקל מכריע לאינטרס הציבורי המחייב ענישה מחמירה על פני הנסיבות האישיות" [ע"פ 864/19 מדינת ישראל נ' חנאוי, בפסקה 19 לפסק-דין של כב' השופט ג' קרא (10.7.2019) (להלן: "עניין חנאוי"); ראו גם: ע"פ 10627/06 יהושע נ' מדינת ישראל (8.5.2007); עניין אלסין, בפסקה 11 לפסק-דין של כב' השופט זילברטל; רע"פ 4184/15 בקלה נ' מדינת ישראל, פס' 10 לפסק דינו של כב' השופט ס' ג'ובראן (18.6.2015) (להלן: "עניין בקלה")].

כאן המקום להטעים כי בשנים האחרונות הוחמרה רמת הענישה בעבירות השוחד, בעקבות החמרת העונש המרבי, במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין, לאחר שהעונש המרבי בגין לקיחת שוחד הועלה משבע לעשר שנות מאסר.

בעניין זה יפים דבריה של כב' השופטת ד' ברק-ארז, בפסקה 14 לפסק-דינה בעניין לוי (שניתן בשנת 2013):

"ניתן ללמוד על מידת חומרתן של העבירות שבהן הורשע המשיב, גם מן העונשים המרביים שקבועים כיום בצידן של עבירות אלה - עונשי מאסר של עד 10 שנים בגין כל אחת מהן. לא למותר לציין כי העלאת הרף של ענישה מירבית בגין עבירת השוחד - מ-7 שנות מאסר ל-10 שנות מאסר, בצד העלאת הקנס המירבי בגין עבירה זו, היא בגדר שינוי חדש יחסית המהווה מסר ברור מצידו של המחוקק בכל הנוגע לגישה העונשית הראויה... בדברי ההסבר להצעת החוק שהובילה לתיקון צוין במפורש כי ההחמרה הנוספת נועדה לבטא את החומרה הנודעת ללקיחת השוחד, שהיא עבירת שחיתות המצויה במדרג החומרה הגבוה ביותר... דברים מפורשים אלו של המחוקק, מהווים מסר חד וברור, אשר אין להתעלם ממנו כאשר יבוא בית המשפט לגזור את עונשם של המורשעים בעבירות אלו... חשוב להדגיש כי גם אם ניתן להצביע על מקרים שבהם לא תמיד השתקפה חומרתן של עבירות אלו בעונשים שהושמו בגין הרי שכפי שצייתי בעבר, אין בכך בכדי למנוע את התאמתה של מדיניות הענישה לחומרתן הברורה של העבירות...".

לעניין העלאת רף הענישה בעבירות השוחד, ראו גם דבריו של כב' השופט נ' הנדל במסגרת ע"פ 4559/14 מדינת ישראל נ' קלנר (29.12.2015), בפסקה ד' בחלק הכללי לחוות-דעתו:

"העונש המירבי בגין לקיחת שוחד עומד על 10 שנות מאסר בפועל, ו-7 שנים בגין מתן שוחד. בעבר הרף היה נמוך יותר, והוא הועלה במסגרת תיקון מס' 103 לחוק, אשר קבע גם קנסות מוגדלים בגין עבירות השוחד... מטרת התיקון הייתה לשקף את החומרה היתירה אשר גלומה בלקיחת שוחד, ולפגוע במוטיבציה הכלכלית של אלו הזוממים לרקוח עסקאות שוחד... אף אם מדובר בעובד ציבור ללא עבר פלילי - אין בנתון זה כשלעצמו כדי להצדיק הקלה בעונש, שהרי 'בדרך כלל הנתון של העדר עבר פלילי הוא מטיבה ומטבעה של עבירת השוחד; חזקה על עובד ציבור שעד אשר הוא נכשל בהפרת אמון ונטילת שוחד, מדובר באדם נורמטיבי'..."

נסיבות ביצוע העבירות ומתחמי הענישה ההולמים

עמוד 14

18. בעניינה של הנאשמת קיימות נסיבות ממשיות אחדות לחומרה, שמכוח משקלן המצטבר ניתן לקבוע כי מעשי הנאשמת הם החמורים ביותר מבין מעשי כל הנאשמים בלקיחת שוחד - בעיקר בשים לב לשני הטעמים הראשוניים דלהלן:

ראשית, מעמדה הבכיר של הנאשמת. מדובר במי ששימשה כמנהלת תחנת ההסגר באשדוד.

ב"כ המאשימה טען כי הנאשמת שימשה בתפקיד הבכיר ביותר מבין כל הנאשמים בפרשה, ואילו ההגנה טענה כי נאשמת 2 (שכיהנה כמנהלת מחלקת הייבוא בשירות המזון הארצי) ונאשם 3 (ששימש כמהנדס מזון) היו בכירים מהנאשמת.

אין מקום לקבוע כאן מסמרות לגבי המדרג של הבכירות בין הנאשמת ובין נאשמת 2 - שרק הן מבין הנאשמים שימשו בתפקידי ניהול - דהיינו מי היתה בכירה יותר מבין השניים; אך גם אם הנאשמת לא היתה הבכירה יותר מבין השניים, ברי כי הנאשמת היתה מנהלת בכירה בשירות המזון ובוודאי שהיתה בכירה מכל יתר הנאשמים האחרים, קרי מנאשמים 3-7, שלא היו בתפקידי ניהול; זאת, הן מעצם תפקידה כמנהלת תחנת ההסגר והן לנוכח האמור בכתב האישום שלפיו הופקדו בידיה של הנאשמת סמכויות נרחבות.

שנית, הנאשמת לקחה מ-סיטי ומ-ניניו מעטפות שהכילו כסף מזומן בסכום כולל ומצטבר גבוה במיוחד, במשך התקופה הרלוונטית, של **195,000 ₪**, ובניגוד לנאשמים אחרים - **ללא קשר לחגים - לעומת סכומים נמוכים יותר, במידה משמעותית, של שוחד וטובות הנאה שנטלו יתר הנאשמים**, כפי שיפורט בפסקה 26 להלן.

שלישית, התמורה שנתנה הנאשמת ל-סיטי בעד טובות הנאה: כפי שפורט לעיל, במסגרת התמורה ל-סיטי, האחרון העלה בפני הנאשמת **בקשות שונות**, כגון "תיעודף" בקשותיו, דחיית מועדי דיגומים, ביצוע דיגום חלקי, תיזמון בדיקות במועדים הנוחים לו והימנעות מדגימת משלוחים שבהם היו מוצרים שנשאו תווית לא תקינה או שלוו בניירת לא תקינה. כמו כן, סיטי ביקש מהנאשמת לעכב משלוחי ייבוא של מתחריו, אשר סיטי סבר כי הם מתנהלים באופן לא חוקי. לאחר שמצאה הנאשמת עילה לעכבם, היא עשתה זאת, במסגרת סמכותה כמנהלת תחנת ההסגר. **הנאשמת נענתה לבקשותיו השונות של סיטי, ככל שסברה שיש באפשרותה ובסמכותה, כמנהלת תחנת ההסגר, להיענות להן.**

רביעית, משך הזמן שבו לקחה הנאשמת שוחד וטובות הנאה והעובדה שבאף שלב לא עצרה את המעשים: הנאשמת לקחה שוחד מ-סיטי **במשך כ-9 שנים** וטובות הנאה מ-ניניו **במשך שנה**, וזאת, **במועדים רבים**. אין מדובר, אפוא, במעידה חד פעמית, אלא בנטילה **חוזרת ונשנית** של טובות הנאה, **למעשה כביכול כ"חלק משגרת העבודה"** שלה בשירות המזון במשרד הבריאות; **ובשום שלב הנאשמת לא עצרה לבחון את מעשיה הפסולים ולא הפסיקה אותם.**

חמישית, נסיבות ביצוע העבירה של הפרת האמונים מצויות ברף גבוה למדי: במשך שנה נהגה הנאשמת לקחת מ-ניניו טובות הנאה ממשיות במזומן, בסכום כולל של 30,000 ₪, ובמקביל היא המשיכה לטפל בבקשות של ניניו ולהעניק להן עדיפות ככל שהתאפשר.

יוער כי הנזק הציבורי בגין עבירות שוחד והפרת אמונים ובגין קבלת טובות הנאה על ידי עובדי ציבור מאת מי שנזקקים לשירותיהם אינו ניתן לכימות. אין מדובר רק בנזק קונקרטי שנגרם על ידי ביצוע העבירות דנן - שהוא בעיקרו נזק תדמיתי למשרד הבריאות ולשירות המזון בפרט, לצד פגיעה בשוויון בין אלו שנתנו טובות הנאה לנאשמת ובין אלו שגם הם נזקקו לשירותי הנאשמת ולא נתנו לה טובות הנאה; הנזק כתוצאה מהעבירות

שביצעה הנאשמת הוא "תרומתה" המפוקפקת להתפשטות השחיתות השלטונית ולפגיעה בערכים המוגנים של טוהר המידות, תקינות המנהל ואמון הציבור בעובדי השירות הציבורי.

מנגד, לקולה לקחתי בחשבון כי הנאשמת לא יזמה את קבלת טובות ההנאה, **אם כי**, כפי שבצדק טען ב"כ המאשימה, יש ליתן לכך משקל מוגבל, לנוכח משך ביצוע המעשים ולנוכח העובדה כי אין מדובר במעידה חד פעמית או זמנית כי אם בהתנהגות נמשכת לאורך תקופה ארוכה.

מדיניות הענישה הנוהגת

19. כפי שיפורט להלן, **קיימת פסיקה ענפה בעניין הענישה הראויה** בגין העבירה של לקיחת שוחד ובגין העבירה של הפרת אמונים, ובפסיקה **קיים מנעד רחב של עונשים**, כשברי כי כל מקרה שונה ממשנהו וכי כל מקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו הקונקרטיות.

20. **המאשימה הפנתה** לפסקי דין רבים, שבחלקם נדונו **מקרים אשר נסיבותיהם היו חמורות במידה ניכרת מנסיבות המקרה דנן**, בשל נסיבות מחמירות שונות, כגון בכירות מיוחדת של התפקיד, ריבוי מקרים, ריבוי אישומים, סטייה מן השורה, גובה סכומי השוחד ועוד - כפי שיצוין בקצרה להלן:

ע"פ 5735/18 **גודובסקי נ' מדינת ישראל** (9.12.2019), שבו העמיד בית המשפט העליון את עונשו של המערער על 6 שנות מאסר בפועל, חלף 7 שנים, בגין הרשעתו בעבירות שוחד והלבנת הון, עת שימש כמנהל אגף הארגון של מפלגת "ישראל ביתנו";

עניין בר, שבו הקל בית המשפט העליון בעונשו של ראש עיריית רמת גן לשעבר והעמידו על 3 שנות מאסר בפועל, חלף 5.5 שנים, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, וזאת עקב גילו המבוגר (כ-81) ומצבו הרפואי הקשה;

ע"פ 5083/08 **בניזרי נ' מדינת ישראל** (24.6.2009), שבו העמיד בית המשפט העליון את עונשו של המערער, שכיהן בתפקיד שר בממשלה, על 4 שנות מאסר, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים, קשירת קשר לביצוע פשע ושיבוש מהלכי משפט;

עניין חינאוי, שבו החמיר בית המשפט העליון את עונשו של המשיב - אשר שימש בתפקיד ראש צוות חוקרים במשטרה והורשע בריבוי עבירות של לקיחת שוחד, קבלת דבר במרמה, ניסיון לקבלת דבר במרמה, שיבוש מהלכי משפט, הפרת אמונים וסחיטה באיומים - והעמיד את העונש על 42 חודשי מאסר, חלף 36 חודשים.

ת"פ (מחוזי ת"א) 13882-12-15 **מדינת ישראל נ' דותן** (8.9.2016) (להלן: "**עניין דותן**"), שבו כובד **הסדר טיעון "סגור"** ועל פיו הושתו על נאשם 1 דשם, אשר שימש כרופא בכיר במחלקת הרדמה וכמנהל יחידת התעוררות בבית חולים וולפסון, 46 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתו ב-67 עבירות של לקיחת שוחד, ב-63 עבירות של מרמה והפרת אמונים, ב-28 עבירות של הספקת סם מסוכן ועוד.

ע"פ 7921/11 **ואנונו נ' מדינת ישראל** (24.8.2015) (להלן: "**עניין ואנונו**"), שבו נדחה הערעור על העונש בן 6 שנות מאסר בפועל שהושת על המערער, שהיה עובד בכיר ברשות המיסים, בגין הרשעתו בשורה של עבירות - לקיחת שוחד, קשירת קשר לפשע, העלמת מס במרמה ושיבוש מהלכי משפט.

להלן יובאו פסקי דין נוספים שאליהם הפנתה המאשימה לעניין העבירה של **לקיחת שוחד**:

ע"פ 1993/20 **מור נ' מדינת ישראל** (10.9.2020), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו של עמוד 16

המערער הועמד על 18 חודשי מאסר בפועל, חלף 20 חודשים, בגין קבלת שוחד, מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט, שביצע הנאשם, כשהיה שוטר, בהיותו בתפקיד רכז רישוי עסקים במרחב יפתח; וזאת בהסכמת הצדדים, בשל "שורה של טעויות עובדה שנפלו בגזר הדין".

עניין מליק, שבו הפחית בית המשפט העליון את עונש המאסר בפועל שהושת על המערער, אשר שימש כסגן ראש עיריית נשר, והעמידו על 30 חודשי מאסר (חלף 36), נוכח שיהוי בהגשת כתב האישום נגדו; זאת, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, שידול למתן שוחד, מרמה והפרת אמונים.

ע"פ 8758/15 **כרמל נ' מדינת ישראל** (23.3.2016), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן 18 חודשי מאסר בפועל, בגין קבלת שוחד בחמישה מקרים, מצד מי ששימש כקצין מתנדבים במשמר הגבול, בתמורה להבטחה כי יסגור תיקים פליליים המתנהלים נגד נותני השוחד או בתמורה להבטחה כי ינפיק אישורי כניסה לישראל לפועלים או לתושבים של הרשות הפלסטינית.

ע"פ 5806/13 **מדינת ישראל נ' בן גיאת** (17.6.2014), שבו התקבל הערעור על קולת העונש כך שעונשו של המשיב, אשר שימש כמנהל מחלקת גינון וגיזום בעיריית תל אביב, הועמד על 20 חודשי מאסר בפועל, חלף 12 חודשים, וזאת בגין הרשעתו בשש עבירות של קבלת שוחד ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים - העדפת קבלנים בהקצאת העבודה, פיקוח רופף יותר והימנעות מהטלת קנסות - במסגרת ארבע פרשיות שוחד.

עניין לוי שבו התקבל הערעור על קולת העונש בן 12 חודשי מאסר בפועל, ועונשו של המשיב הועמד על 20 חודשי מאסר בפועל, בגין כך שהמשיב, שכיהן כגזבר ומזכיר מועצה אזורית, קיבל מקבלן בניין שוחד בסך כ-20,000 ₪ בתמורה להעברת סך של כ-150,000 ₪ לקבלן מכספי המועצה, בגין עבודות שלא בוצעו בפועל; זאת, תוך שבית המשפט הדגיש כי דובר באירוע אחד בלבד שבו נכשל המשיב לאחר 35 שנות שירות ציבורי, וכן כי היה שיהוי של המערער בהגשת כתב האישום וכי היתה חוות דעת חיובית של שירות המבחן, ואלמלא נסיבות מקלות אלה היה מקום להחמיר עם המשיב אף יותר.

ע"פ 3071/13 **מלכה נ' מדינת ישראל** (19.6.2013), שבו נדחה הערעור של מי ששימש כמנהל מחלקת רכב וחניונים בעיריית חדרה, על חומרת העונש בן 15 חודשי מאסר בפועל שהושת עליו, בעקבות הרשעתו בחמש עבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים ובעבירת מס, בגין מקרים של נטילת שוחד ממי שביקשו לקיים אירועים בחוף הים שבאחריות העירייה.

ת"פ (חי') 57615-05-13 **מדינת ישראל נ' וינשטיין** (25.4.2017), שבו הושתו 36 חודשי מאסר בפועל על הנאשם ששימש כמזכיר עיריית נשר בגין קבלת שוחד בסכום כולל של 78,300 ₪.

אלא שב-ע"פ 3549/17 **מדינת ישראל נ' וינשטיין** (27.11.2017) הופחת עונש המאסר בפועל, בהסכמת הצדדים, מ-36 חודשים ל-26 חודשים.

ת"פ (מחוזי מרכז) 44675-03-12 **מדינת ישראל נ' שאטו** (12.9.2013), שבו הושתו על הנאשם, שעבד כמתשאל ביחידת המסתננים ברשות ההגירה, 15 חודשי מאסר בפועל, בגין הנפקת ארבע אשרות שהייה לנתינים זרים תמורת בצע כסף, תוך ניצול חולשתם של הנתינים וחרף העובדה שנתינים אלו לא זוהו כדבועי ולא המציאו מסמכים לביסוס זכאותם לקבלת האשרות.

יצוין כי ב-ע"פ 6412/13 **שאטו נ' מדינת ישראל** (20.1.2014) הופחתו 60 ימים מתקופת המאסר.

ע"פ (חי') 14250-11-08 **מדינת ישראל נ' ערבה** (5.2.2009), שבו נדון ערעור כפול על מידת העונש של מי

שעבד כראש מדור מסחר בחברת החשמל, והתקבל הערעור על קולת העונש כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 18 חודשים, בגין נטילת שוחד שהסתכם באלפי שקלים, במספר הזדמנויות, בתמורה לפתיחת הזמנות חדשות לחיבור לרשת החשמל, בניגוד לנהלים ובידיעה כי למבנים אין את האישורים הנדרשים. ב-רע"פ 1650/09 **ערבה נ' מדינת ישראל** (2.3.2009) נדחתה הבקשה למתן רשות ערעור על העונש שנגזר על המבקש.

עוד הפנו באי כוח המאשימה לפסקי דין שבהם נדונו מקרים של **הפרת אמונים**, כדלהלן:

עפ"ג (ת"א) 34767-11-14 **מדינת ישראל נ' לחיאני** (27.4.2015), שבו הורשע המבקש, שכיהן בתפקיד ראש עיריית בת ים, בשלוש עבירות של הפרת אמונים - קבלת כספים לצורך כיסוי חובותיו מאנשי עסקים התלויים בעיריית בת ים (שבראשה עמד), בסכום כולל של כמיליון ₪, וקבלת כספים מתשעה עובדי עירייה, אשר תנאי העסקתם היו תלויים בו באופן ישיר. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש הראוי, ביחס לכל אחת מהעבירות שבהן הורשע המערער, עומד על 5-18 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח, והעמיד את העונש על 8 חודשי מאסר בפועל, חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות שנגזרו בבית משפט השלום. ב-רע"פ 3292/15 **לחיאני נ' מדינת ישראל** (17.11.2015) דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור וציין כי קביעת בית המשפט המחוזי בדבר מתחמי הענישה היא ראויה בנסיבות המקרה.

ע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014), שבו נדונו פעולות שעשה המערער בעת שכיהן כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון של בנק הפועלים, שבמסגרתן פעל בניגוד עניינים חריף, במרמה ובתחבולה. באישום הראשון הורשע המערער בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, בעבירה של פגיעה בניהול תקין של עסקי תאגיד בנקאי ובעבירה של תחבולה, בגין כך שלא נמנע מהשתתפות בתהליכים הקשורים ברכישתו של בנק תורכי ובגובה הפיצוי לקבוצת RP ושלא נמנע מתמיכה בעסקאות אלה, וזאת חרף קיומם של קשרים עסקיים בינו לבין קבוצת RP. כמו כן, המערער לא גילה את דבר הקשרים האמורים לחברי הדירקטוריון ולהנהלת הבנק. באירוע נוסף ניתנה על ידי בנק הפועלים הלוואה לאיש העסקים צ'ינגלולו, לאחר שהאחרון פנה למערער בעניין, והמערער ביקש וקיבל במקביל הלוואה מבנק DHB, אשר במועדים הרלוונטיים שימש צ'ינגלולו כיו"ר הדירקטוריון שלו והיה בעל השליטה בו. באישום השני הורשע המערער בעבירה של תחבולה, בגין קבלת אשראי מבנק הפועלים על בסיס הצהרת עושר שכללה פרטים שגויים ומטעים ועל בסיס מידע כוזב שמסר המערער שלפיו ההלוואה נועדה לשמש למימון ביניים בבניית נכס נדל"ן, אף שבפועל הכספים נועדו לאפשר לבני משפחתו של המערער לרכוש אגרות חוב. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש בגין העבירה של מרמה והפרת האמונים נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל. בבית המשפט העליון התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו של המערער הועמד על 8 חודשי מאסר בפועל, חלף 12 חודשים, תוך שבית המשפט העליון ציין כי מתחמי הענישה שנקבעו על ידי בית המשפט המחוזי (לרבות המתחם דלעיל בגין העבירה של מרמה והפרת אמונים) הם ראויים.

ע"פ 1044/12 **סער נ' מדינת ישראל** (10.12.2012) - אשר קשור ל"פרשת רשות המסים", שבגינה הועמד לדין, בין היתר, גם ראש רשות המסים דאז ג'קי מצא - ובו נדחה הערעור על הרשעת המערער (סער), אשר כיהן כמנהל בית המכס והמע"מ בירושלים, בשלוש עבירות של הפרת אמונים ועל העונש בן 5 חודשי מאסר בפועל, תוך שהוטעם (בפסקה 26) כי "מדובר בפרשה חמורה המעידה שהשחיתות הגיעה גם לבכירים במינהל הציבורי" וכן כי "קיימת חומרה רבה בעבירת הפרת אמונים מצד עובד ציבור... ולכן יש צורך בענישה מרתיעה" (בפסקה 27).

ע"פ 846/12 **ויטה נ' מדינת ישראל** (19.6.2013), שאף הוא קשור ל"פרשת רשות המסים" ושבזיכה בית המשפט העליון את המערער, אשר שימש כפקיד שומה גוש דן וכתר הסכמי מס עם חלק מלקוחותיו של עורך דינו,

מעבירה אחת של הפרת אמונים, הותיר הרשעתו בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים והעמיד את העונש על 5 חודשי עבודות שירות.

ת"פ 26344-10-18 **מדינת ישראל נ' ליטבינוף** (30.7.2019), שבו הושתו 3 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין עבירה של הפרת אמונים שביצע הנאשם עת היה ראש המועצה האזורית "תמר".

יצוין כי ב-ע"פ (ת"א) 36171-07-19 **מדינת ישראל נ' ליטבינוף** (22.9.2019), בהסכמת הצדדים התקבל הערעור על קולת העונש ועונשו של המשיב הוחמר ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

ע"פ (ת"א) 71154/06 **עמר נ' מדינת ישראל** (13.1.2008), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן 12 חודשי מאסר בפועל שהושת על המערער בבית משפט קמא, אשר לא אימץ את העונש שלו עתרו הצדדים במשותף במסגרת הסדר טיעון - 3 חודשי מאסר בעבודות שירות - בעקבות הרשעת המערער בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים, בגין שני מקרים של קבלת כספים מגורמים שנזקקו לרישיון עסק, עת עבד המערער בעיריית תל אביב.

כמו כן, הפנה ב"כ המאשימה ל-ת"פ (מחוזי ת"א) 18772-01-17 **מדינת ישראל נ' קרמר** (18.2.2018), שבו כובד **הסדר טיעון "סגור"** והושתו על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל; ול-ת"פ (שלום ת"א) 63058-10-17 **מדינת ישראל נ' מסז'ניקוב** (21.11.2017), שאף בו כובד **הסדר טיעון "סגור"** והושתו על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל.

ביחס לעבירת המס הפנה ב"כ המאשימה לעניין ואנונו, ל-עניין בר ולעניין דותן.

21. **מנגד, ההגנה הפנתה לפסיקה המתייחסת למקרים שבהם היו נסיבות לקולה שאינן קיימות במקרה דנא או שבה לא היו נסיבות לחומרה הקיימות במקרה דנן - כפי שיפורט להלן:**

ע"פ 3927/16 **מדינת ישראל נ' בר זיו** (23.2.2017), שבו התקבל הערעור על קולת העונש ועונשו של המשיב הועמד על 12 חודשי מאסר בפועל, חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, בגין נטילת שוחד בסכום כולל של אלפי שקלים, בהיותו בתפקיד סוהר, תמורת החדרת חפצים אסורים לאסירים.

ת"פ (מחוזי חי') 45127-08-11 **מדינת ישראל נ' פרוחי** (11.4.2013), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על הנאשם, שכיהן כסגן ראש אגף אחזקה בחברה הלאומית לדרכים, בגין קבלת שוחד בסכום כולל של למעלה מחצי מיליון שקלים מאת מי שהיה הבעלים של חברות שעסקו בין היתר בגינון ובעבודות פיתוח.

אלא שבאותו מקרה הגיעו הצדדים להסדר טיעון בעניין "טווח הענישה" - בין 6 חודשי עבודות שירות ל-15 חודשי מאסר בפועל - ובית המשפט שקל לקולה, בין היתר, גם את חלוף הזמן של כשבע שנים מביצוע העבירות וכן את עקרון אחידות הענישה, בשים לב לכך שעל נותן השוחד הוטלו עבודות שירות.

עניין עזרן, שניתן על ידי מותב זה ושב הושתו על נאשם 3, שהיה בתפקיד שוטר, 8 חודשי מאסר בפועל (מאחורי סורג ובריא), בגין הרשעתו (בעיקר) בעבירות של קבלת שוחד, שימוש לרעה בכוח המשרה והפרת אמונים - במסגרת פרשה שבה היו עשרה נאשמים, ארבעה מהם שוטרים והיתר אזרחים.

ת"פ (מחוזי ת"א) 18950-08-17 **מדינת ישראל נ' שורק** (8.1.2018), שבו הוטלו על נאשמת 1, שהיתה בתפקיד מזכירת מפקד תחנת משטרת גלילות, 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, בגין הרשעתה בשתי עבירות של

לקיחת שוחד.

ת"פ (מחוזי מרכז) 6308-06-15 **מדינת ישראל נ' זילכה** (15.12.2015), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על הנאשם, שהורשע בשתי עבירות של לקיחת שוחד ובעבירה של הפרת אמונים, בגין כך שסייע לאחרים, במסגרת תפקידו במוסד לביטוח לאומי, תוך קבלת סכום כולל של 9,000 ₪ ותוך ניצול נגישותו למידע, בעזרת אדם שהציג עצמו כבעל קשרים וקידם עניינם של פונים שונים.

ת"פ (מחוזי ים) 59794-01-17 **מדינת ישראל נ' קירמה** (8.1.2018), שבו הוטלו על הנאשם שהיה בתפקיד שוטר, 6 חודשי עבודות שירות, בגין הרשעתו בשבע עבירות של קבלת שוחד.

ת"פ (מחוזי ב"ש) 36890-02-13 **מדינת ישראל נ' פאר** (19.10.2014), שבו הושתה על הנאשם, שעבד במערך כיבוי האש, שנת מאסר בפועל, בגין הרשעתו בארבע עבירות של לקיחת שוחד ובשלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים.

עניין בקלה, שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבמסגרתו התקבל ערעור המשיבה ונדחה ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום, כך שחלף 5 חודשי המאסר שהוטלו על המבקשת בבית משפט השלום, הועמד עונשה על 11 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה הורשעה המבקשת, שהיתה מופקדת על גביית תשלומי ארנונה בעיריית תל אביב, בעבירות של לקיחת שוחד, קבלת דבר במרמה, מרמה והפרת אמונים - בגין כך שפעלה להפחתה ול"העלמה" של חובות ארנונה לתושבים מסוימים, אף שלא היו זכאים לכך, בסכום מצטבר של 777,268 ₪, וזאת באמצעות רישום חובותיהם על שם אחרים, ובמקרים מסוימים אף קיבלה המבקשת תשלום כספי בעד פעולותיה, בסכום מצטבר של 125,500 ₪.

ת"פ (מחוזי ת"א) 47059-10-17 **מדינת ישראל נ' ישראלי** (5.12.2018), שניתן על ידי מותב זה ושבחו הושתו 4 חודשי עבודות שירות בגין הרשעת הנאשם, קצין אגף התנועה במרחב ירקון של משטרת ישראל בדרגת סגן ניצב, בעבירה של מרמה והפרת אמונים. הנאשם דשם ידע שחלק מהמתנדבים במשטרה הם עובדים של חברת התחבורה "דן" ומקבלים ממנה משכורת, אם כי לא היה מודע לנורמות הפסולות בתפקודם של המתנדבים. נוסף על כך, הנאשם פנה אל מי ששימש בתקופה הרלוונטית כראש חטיבת התנועה בחברת "דן", לשם העסקת רעייתו של הנאשם בחברה (חברת דן), וגם ערך עמו בירור כשנודע לו על הרצון לפטרה. מתחם העונש ההולם שנקבע באותו עניין - בין מספר חודשי מאסר בפועל, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ובין 12 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי ת"א) 4637-12-15 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (21.2.2017), שבו הסתפק בית המשפט בהשתתפות מאסר מותנה ושל"צ, בגין הרשעת הנאשמת בעבירה של מרמה והפרת אמונים שביצעה כשימשה כעוזרת של בנימין (פואד) בן אליעזר.

תפ"ח (ב"ש) 14860-04-12 **מדינת ישראל נ' בן גוזי** (23.4.2013), שבו הושת עונש מאסר מותנה על נאשם, 8, שהיה עובד עיריית אשדוד וכיהן גם כיו"ר ועד העובדים, בגין עבירה של מרמה והפרת אמונים, בכך שסייע לנאשם אחר שהודה כי עמד בראש ארגון פשיעה, לזכות במכרז.

אלא שבמקרה דשם הוסכם במסגרת הסדר הטיעון כי "המאשימה תעתור... להשתתפות עונש מאסר על תנאי, ואילו הסנגוריה תהיה חופשית בטיעוניה".

ע"פ (ת"א) 7354/09 **סרוב נ' מדינת ישראל** (23.12.2009), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש, כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 6 חודשים שיכול וירוצו בעבודות שירות. המערער דשם היה מנהל מחלקת המיון

בבית חולים ציבורי, שנטל שוחד תמורת קידום תורים ובדיקות בבית החולים לאחד המטופלים - יוסף (אסי) אבוטבול - תמורת סכומים שאינם גבוהים, ובעקבות כך תפקידו של המערער כמנהל חדר המיון נלקח ממנו.

רע"פ 7120/09 **פורר נ' מדינת ישראל** (22.9.2009), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור שהתייחסה לסוגיית הקלון. באותה פרשה הושת על המבקש עונש שכלל מאסר מותנה, של"צ וקנס; זאת, בגין עבירה של **הפרת אמונים** שהתבטאה במסירת עבודות ללא מכרז תוך חתימה על הסכמים כוזבים, בעת שהמבקש כיהן כראש עיריית רחובות.

רע"פ 3352/06 **בוזגלו נ' מדינת ישראל** (12.6.2008), שבו נדחתה הבקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבמסגרתו הורשע המבקש, אשר עבד כפקח באגף הפיקוח העירוני בעיריית חיפה, בעבירה של לקיחת שוחד, והושתו עליו 6 חודשי עבודות שירות.

ע"פ 6916/06 **אטיאס נ' מדינת ישראל** (29.10.2007), שבו נדחה הערעור על העונש בן 7 חודשי מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריא, שהושת על המערער בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים.

22. כאן המקום להוסיף כי **לאחר הטענות לעונש פורסם**, לאחרונה, פסק הדין ב-ע"פ 4138/20 **מדינת ישראל נ' חסן** (18.4.2021), שבו התקבל ערעור המדינה על קולת העונש של של"צ שהושת על המשיב בבית המשפט המחוזי, בגין הרשעתו בעבירות של **מרמה והפרת אמונים**, והעונש של המשיב הוחמר והועמד על **6 חודשי מאסר בפועל שירות**.

מתחמי העונש ההולם - סיכום ומסקנות

23. לאחר ששקלתי את עקרון ההלימה, את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ואת מדיניות הענישה הנהוגה וכן את העונש המרבי הקבוע לצד העבירות, באתי לכלל מסקנה כי (בנסיבות המקרה דנן בעניינה של הנאשמת) **מתחם העונש ההולם בגין העבירה של לקיחת שוחד נע בין 12-24 חודשי מאסר בפועל ואילו מתחם העונש ההולם בגין העבירה של הפרת אמונים נע בין 6-12 חודשי מאסר בפועל**.

ביחס **לעבירה של השמטת הכנסה**, נסיבות ביצוע העבירה במקרה דנא מצויות **ברף נמוך**, בעיקר **לנוכח** הסכום הכולל של ההשמטה, שאינו גבוה **בשים לב לכך** שהוא מתייחס לתקופה ארוכה למדי, **ולנוכח** הסרת המחדל על ידי הנאשמת והסכם השומה שאליו הגיעה עם רשויות המס **וכן לנוכח** העדר אלמנטים מחמירים, כגון מרמה, עורמה, תחבולה, זיוף או רישום כוזב. לפיכך **מתחם העונש ההולם נע בין מאסר מותנה ובין מאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות**.

העונש הכולל על הנאשמת - אלמלא החריגה מהמתחם

24. הנאשמת **אינה צעירה**; והיא **נעדרת עבר פלילי** - בדומה לרוב הנאשמים בעבירות שוחד - וכפי שנקבע בפסיקה, בעבירות כלכליות אין ליתן משקל גבוה להעדר עבר פלילי ולנסיבותיו האישיות של הנאשם וככלל השיקול ההרתעתי גובר על הנסיבות האישיות של הנאשמים [ראו למשל והשוו: רע"פ 7633/05 **עצמון נ' מדינת ישראל** (11.1.2006); רע"פ 4148/13 **רובז נ' מדינת ישראל** (12.6.2013); ועניין לוי].

כמו כן, הנאשמת **הודתה ונטלה אחריות על מעשיה** ובכך גם **חסכה זמן שיפוטי**. הנאשמת **הביעה חרטה**, שהתרשמתי שהיא **כנה**.

יש לזקוף, אפוא, לזכותה את הודאתה ואת נטילת האחריות על מעשי העבירות [על המשקל הממשי שיש ליתן לנטילת אחריות על ידי נאשם, ראו למשל והשוו: ע"פ 4095/18 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקאות 14-17 לפסק-דינו של כב' השופט נ' סולברג (6.1.2021); ע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל, בפסקאות 24-25 לפסק-דינו של כב' השופט ע' פוגלמן ובפסקה (ב) לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (30.4.2017) (להלן: "עניין מצגר"); ע"פ 2099/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 57 (22.5.2016); ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל, בפסקאות 20-21 (29.9.2013); ע"פ 6095/08 סלומון נ' מדינת ישראל, בפסקה 15 (29.12.2008). כן ראו סעיף 40(א) לחוק העונשין].

לקחתי בחשבון גם את פועלה של הנאשמת במסגרת עבודתה רבת השנים במשרד הבריאות ואת היותה מנהלת מוערכת, כפי שעולה מעדויות האופי ומהמסמכים שהוגשו (נע/1).

כמו כן, כמפורט בתסקיר שירות המבחן, בחוות הדעת הפסיכיאטרית, ביתר המסמכים הרפואיים ובטיעוני ההגנה לעונש - **הנאשמת שילמה בשנים האחרונות, ועודה משלמת, מחיר אישי ומשפחתי לא קל בגין מעשיה הנפסדים.**

לנוכח כל האמור לעיל, אלמלא ההצדקה לחריגה מסוימת משיקולי צדק ממתחם העונש ההולם, שעליה אעמוד להלן, העונש של הנאשמת היה צריך להיות **בתחתית מתחם העונש ההולם** (כעמדתם של המאשימה ושל ההגנה).

ביתר פירוט, אלמלא אותן נסיבות מיוחדות המצדיקות לחרוג במידה מסוימת לקולה משיקולי צדק ממתחם העונש ההולם שתפורטנה להלן, **היה מקום להטיל על הנאשמת עונש כולל בן 27 חודשי מאסר בפועל**, וזאת לצד מאסר מותנה וקנס ממשי בסכום גבוה שיביא בחשבון את הסכום המצטבר של השוחד ושל טובות ההנאה שקיבלה הנאשמת מ-סיטי ומ-ניו.

חריגה לקולה מהמתחם בשל שיקולי צדק ומצב רפואי

25. בדומה ליתר הנאשמים בפרשה - מצבם הרפואי, הפיזי והנפשי, של הנאשמת ושל בני משפחתה הוא קשה במיוחד.

כזכור וכפי שצוין בפסקאות 4-5 לעיל, הנאשמת סובלת משלל בעיות רפואיות ונקבעה לה נכות רפואית משוקללת, לצמיתות, בשיעור 40%. מאז מעצרה אובחנה הנאשמת כסובלת מהפרעה נפשית וממצוקות קשות ובחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה צוין, בין היתר, כי לנוכח ההפרעה הנפשית שתוארה ולנוכח נסיבותיה של הנאשמת בכללותן יש חשש ממשי להידרדרות חמורה במצבה הנפשי ולנזק חמור ובלתי הפיך.

נוסף על האמור, הנאשמת תומכת ומטפלת גם בבעלה ובאָמה, המתמודדים אף הם עם קשיים רפואיים - פיזיים ונפשיים.

לפיכך, גם בעניינה של הנאשמת, כמו בעניינם של יתר הנאשמים, החלטתי לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, משיקולי צדק - לנוכח המשקל המצטבר של הנסיבות הרפואיות והנפשיות המיוחדות שפורטו לעיל - ולהפחית מספר חודשי מאסר מהעונש הכולל הנ"ל שהיה ראוי להטיל עליה אלמלא אותן נסיבות מיוחדות המצדיקות חריגה מסוימת לקולהכאמור.

עם זאת, בנסיבות הכוללות ובשים לב לכך שכאמור, על פי הפסיקה של בית המשפט העליון, בעבירות שוחד

גובר ככלל האינטרס הציבורי על הנסיבות האישיות ומן הראוי להשית עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה (ראו, למשל, עניין מליק), החלטתי שאין מקום לאמץ את המלצות שירות המבחן ושאין להימנע מהטלת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה. זאת, בשים לב גם לכך ששיקול ההלימה והאינטרס הציבורי מחייבים הוקעת מעשה השוחד, ואף מעשה הפרת האמונים בנסיבות של לקיחת טובות הנאה בשירות הציבורי, על ידי הטלת ענישה ממשית ומרתיעה - לא רק במלל - המתבטאת במאסר ממשי בפועל, וכך בוודאי כלפי מי שהפך את לקיחת טובות הנאה לחלק משגרת עבודתו ומשאין מדובר בנאשמת אשר נכשלה במעידה חד-פעמית, אלא בהתנהלות נפסדת ארוכת שנים ובקבלת טובות הנאה באופן שיטתי, משני גורמים שונים, בסכום מצטבר גבוה למדי.

אחידות הענישה ושקילות הענישה

26. למען שלמות התמונה ולשם ההשוואה בין עניינם של כל הנאשמים, יצוינו להלן בתמצית נסיבות העבירות שבהן הם הורשעו וכן העונשים הכוללים שהושטו על יתר הנאשמים - לאחר חריגה לקולה בת מספר חודשי מאסר ממתחמי העונש ההולם, לגבי כל אחד מהנאשמים, בשל שיקולי צדק ומצב רפואי ונפשי קשה:

על נאשמת 2 הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתה בעבירה של לקיחת שוחד ובשלוש עבירות של הפרת אמונים. נאשמת 2 שימשה כמנהלת מחלקת ייבוא בשירות המזון ולקחה שוחד וטובות הנאה בשווי מצטבר של 20,000 ₪ משלושה גורמים שונים, במשך שנים רבות, בחלק מן המקרים בכסף מזומן. עם זאת, מרבית טובות ההנאה ניתנו לנאשמת 2 סמוך לחגים וכתב האישום בעניינה אינו מייחס לה מעשים קונקרטיים אסורים בתמורה לטובות ההנאה שקיבלה.

על נאשם 3 הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתו בעבירה של לקיחת שוחד, בעבירה של תיווך לשוחד ובשלוש עבירות של הפרת אמונים. נאשם 3 שימש כמהנדס מזון, ובין היתר הוא לקח שוחד, במשך שנים רבות, בסכום כולל של 60,000 ₪ במזומן, בתמורה לכך שנענה לדרישותיו של נותן השוחד ככל שהתאפשר - אם כי קשרי הידידות שלו עם נותן השוחד היו ממשיים יותר מהקשרים שעליהם הצביעו יתר הנאשמים וכללו חופשות משותפות עם נותן השוחד.

על נאשמת 4 נגזרו 15 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתה בעבירה של לקיחת שוחד ובארבע עבירות של הפרת אמונים. נאשמת 4 שימשה כמהנדסת מזון ולקחה שוחד בסכום כולל של 20,000 ₪, במשך כ-10 שנים, לאחר סיכום מראש עם נותן השוחד על קבלת 200 ₪ בגין כל 5 תיקים שתטפל בהם עבורו, וזאת בתמורה ל"תעדוף" בקשותיו. לצד העבירה של לקיחת שוחד ביצעה הנאשמת גם עבירות של הפרת אמונים - הן בקבלת טובות הנאה סמוך לחגים, בשווי אלפי שקלים, הן בהעסקת בתה אצל אחד ממי שנזקקו לשירותיה בשירות המזון והן בקיום יחסים אינטימיים עם אחר מאלו שנזקקו לשירותיה בשירות המזון.

על נאשמת 5 הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתה בעבירה של לקיחת שוחד ובשתי עבירות של הפרת אמונים. נאשמת 5 שימשה כמהנדסת מזון ולקחה במסגרת עבירת השוחד ובמשך מספר שנים סכום כולל של לפחות 30,000 ₪, וכן מתנות שערכן הכולל כ-7,000 ₪ במסגרת העבירות של הפרת האמונים. עם זאת, טובות ההנאה במסגרת העבירות של הפרת אמונים ניתנו רק סמוך לחגים, וכתב האישום בעניינה אינו מייחס לה תמורה קונקרטית מלבד הנחיית נותן השוחד כיצד לפעול כשמתעורר קושי באישור הבקשות.

על נאשמת 6 הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתה בעבירה של לקיחת שוחד ובשתי עבירות של

הפרת אמונים. בעניינה של נאשמת 6, ששימשה כמזכירה בשירות המזון, בלטו לחומרה היוזמה והאקטיביות בפניותיה לנותני טובות ההנאה, וזאת לצד התמורה שנתנה בגין השוחד - "תעדוף" הטיפול בבקשות שטיפלה בהן וקיצור זמן הטיפול בהן, כשערך טובות ההנאה הכולל שלקחה הנאשמת, במשך מספר שנים, היה בגובה עשרות אלפי שקלים.

על **נאשמת 7** נגזרו **4 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות**, בגין הרשעתה בשתי עבירות של הפרת אמונים. נסיבות ביצוע העבירות על ידי נאשמת 7, אשר שימשה כמזכירה בשירות המזון, היו קלות באופן משמעותי מהנסיבות בעניינם של יתר הנאשמים, ולמעשה היא כלל לא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד. ערך המתנות שקיבלה נאשמת 7 הסתכם בלא יותר מ-3,000 ₪. עוד יצוין כאן כי בעניינה של נאשמת 7 ובשונה מאשר בעניינם של כל יתר הנאשמים, לא עתרה המאשימה להטלת מאסר בפועל שירוצה מאחורי סורג וברח, כי אם להשתתף 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

כידוע, אין להתעלם מעקרון השוויון ומעקרונות **אחידות הענישה ושקילות הענישה**, במיוחד כשמדובר **בפרשה אחת שבה מעורבים נאשמים אחדים**, כמו במקרה דנן; **אולם**, ברי שאין בעקרונות אלה כדי להוביל להעתקה אריתמטית או מכנית של עונשים או של שיקולי הענישה מנאשם אחד למשנהו, שכן **הענישה היא לעולם אינדיבידואלית**.

על עקרונות **אחדות הענישה ושקילות הענישה**, ראו למשל והשוו: ע"פ 4450/11 **עספור נ' מדינת ישראל**, בפסקה 8 לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) א' גרוניס (8.2.2012); ע"פ 2274/12 **אבו מאדי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 16 לפסק-דינו של כב' השופט א' שהם (27.2.2013); ע"פ 5769/14 **אלרואי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 16 לפסק-דינו של כב' השופט י' דנציגר (20.9.2015); ע"פ 1548/18 **גיא נ' מדינת ישראל** (28.11.2018); ע"פ 945/18 **סלאימה נ' מדינת ישראל** (14.1.2019).

ועל עקרון **האינדיבידואליות של הענישה**, ראו למשל והשוו: ע"פ 433/89 **אטיאס נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(4) 170, 175 (1989); ע"פ 5106/99 **אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(1) 350, בפסקאות 7-8 (2000); ע"פ 3141/08 **מדינת ישראל נ' דבארי**, בייחוד בחוות דעתו של כב' השופט ס' גובראן (27.8.2008); רע"פ 3173/09 **פראגין נ' מדינת ישראל** (5.5.2009); ע"פ 5775/14 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 13 (16.6.2015).

במקרה דנן, אומנם קיים דמיון בין מעשיה של הנאשמת ובין מעשיהם של יתר הנאשמים. **אולם**, לצד הדמיון קיימים **גם הבדלים חשובים** בנסיבות ביצוע העבירה, אשר צוינו לעיל בפסקה 18, ואחזור כאן על עיקריהם אך בתמצית: בכירותה של הנאשמת כמנהלת תחנת ההסגר, מתן תמורה קונקרטיה לנותן השוחד, נטילת כסף מזומן באופן שיטתי ו"שגרת", ולא רק בחגים, והסכום הכולל והגבוה של טובות ההנאה. עם זאת, לקולה יצוין כי בניגוד לחלק מהנאשמים האחרים, הנאשמת לא יזמה את נטילת טובות ההנאה.

כמו כן, **אומנם** יתר הנאשמים הורשעו בנוסף לעבירה של לקיחת שוחד, לפחות בשתי עבירות של הפרת אמונים, ואילו הנאשמת הורשעה בעבירה אחת של הפרת אמונים (בנוסף לעבירה של לקיחת שוחד); **אלא** שהמשקל הממשי והדגש בעת גזירת העונש ניתנו לעבירה של לקיחת שוחד, אשר בוצעה על ידי הנאשמת בנסיבות חמורות יותר מאשר נסיבות העבירה של לקיחת שוחד שביצעו הנאשמים האחרים שהורשעו אף הם בלקיחת שוחד.

כאן המקום להוסיף כי **אומנם** עתירת המאשימה בשעתה ביחס להטלת העונש על **נאשם 3** - 54 חודשי מאסר

בפועל - היתה לעונש חמור יותר מהעונש שלו עתרה ביחס לנאשמת (48 חודשי מאסר בפועל), אך זאת בשל עמדת המאשימה בשעתה ביחס למיקום עונשו של נאשם 3, שלפיה נטען - שלא בצדק - כי עונשו צריך להיות באמצע מתחם העונש ההולם, לעומת מיקום עונשה של הנאשמת, אשר גם לעמדת התביעה (ולעמדת ההגנה), צריך להיות בתחתית המתחם בעניינה. **עם זאת**, לגבי נאשם 3 טענה המאשימה בשעתה כי מתחם העונש הכולל-המשוקלל, לגבי כל העבירות שבהן הוא הורשע בגין כל האירועים בעניינו, הוא בין 44 ל-66 חודשי מאסר; ואילו בעניינה של הנאשמת, כזכור, טענה המאשימה כי מתחם העונש המשוקלל, בגין כל העבירות והאירועים בעניינה, הוא גבוה יותר - בין 48 ל-66 חודשי מאסר. **ואכן**, כפי שקבעתי לעיל בפסקה 18, מעשיה של הנאשמת היו חמורים יותר ממעשיהם של כל יתר הנאשמים בלקיחת שוחד, לרבות נאשם 3, ובהתאם לכך גם העונש המושת עלה יהא חמור יותר מזה שהושת על יתר הנאשמים.

העולה מן המקובץ הוא שבמדרג של חומרת המעשים, עניינה של הנאשמת הוא החמור מבין כל לוקחי השוחד, ועונשה צריך להיגזר אפוא בהתאם, אם כי בשים לב גם לנסיבותיה האישיות של הנאשמת, אשר כאמור הצדיקו גם לדעת המאשימה השתת עונש המצוי בתחתית מתחם העונש ההולם.

27. ביחס לעניינם של **נותני השוחד**, כפי שהוטעם בגזר הדין בעניינם של יתר הנאשמים, **אומנם ככלל** צודקת המאשימה כי **דינם של לוקחי השוחד הוא חמור יותר מזה של נותני השוחד**; והדבר אף בא לידי ביטוי בעונש המרבי השונה והחמור יותר הקבוע לצד העבירה של לקיחת שוחד, לעומת העבירה של מתן שוחד - מבלי להקל ראש בחומרת העבירה של מתן שוחד.

אלא שבנסיבות המיוחדות של המקרה דנן, יש ממש בטענת ההגנה כי חומרה מיוחדת נודעת דווקא לעניינם של נותני השוחד הסדרתיים. כך **בעיקר לגבי ניניו**, ובמידה פחותה לגבי משה טוקר (להלן: "טוקר") מהסיבה שתוטעם להלן, אשר הדיחו ופיתו מספר נאשמים בפרשה, פעם אחר פעם, באופן שיטתי, ליטול שוחד ולעשות מעשי הפרת אמונים, תוך ניצול מצוקתם הכלכלית של חלק מהנאשמים - **למרות** שהמצוקה הכלכלית כמובן אינה מהווה הצדקה לנטילת שוחד או להפרת אמונים ואף אינה מהווה נימוק לקולה.

על כן, כפי שנקבע בעניינם של יתר הנאשמים, כך גם בנוגע לנאשמת אני סבור כי עונשה של צריך להיות פחות חמור מזה שהושת על ניניו, שנדון ל-30 חודשי מאסר בפועל (אם כי תלוי ועומד בבית המשפט העליון ערעור על חומרת העונש שהושת עליו).

עם זאת, אין להקיש מהעונש שהוטל על טוקר על עונשה של הנאשמת, באשר בעניינו של **טוקר** הושג "הסדר טיעון סגור" **מקל ביותר** של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות (לצד מאסר מותנה וקנס גבוה), שכובד על ידי בית המשפט, **בשים לב לגילו המבוגר של טוקר**, שהיה **כבן 80** ובשים לב להלכה שלפיה אין למחר לשלוח למאסר מאחורי סורג ובריה קשישים חולים **וכן להלכה הפסוקה שלפיה ככלל יש לכבד הסדרי טיעון "סגורים"** לעניין העונש **ורק "במקרים חריגים ונדירים" יתערב בית המשפט ב"הסדר טיעון סגור"** [על כך ראו למשל והשוו: ע"פ 7757/11 פלוני נ' **מדינת ישראל** (13.2.2013); ע"פ 5845/14 אסט נ' **מדינת ישראל**, בפסקה 7 סיפא(20.4.2016); ע"פ 6520/15 **שרעבי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 15 סיפא(2.6.2016); עניין **מצנר**, בפסקאות 14-11; ע"פ 6943/16 **גלקין נ' מדינת ישראל**, בפסקה 3 סיפא (28.1.2018); ע"פ 1901/19 **אסולין נ' מדינת ישראל**, בפסקה 2 סיפא (31.5.2020)].

בדומה לכך, **אין להקיש לענייננו גם מעניינו של סיטי**, אשר לגביו הושג **הסדר טיעון "סגור"** שלפיו ישמש **עד מדינה**, יעיד מטעם התביעה במשפט ההוכחות של מי מהנאשמים שיכפור במיוחס לו וכן שלפיו הצדדים עתרו

במשותף להטיל עליו **12 חודשי מאסר בפועל**, לצד מאסר מותנה וקנס בסך 500,000 ₪.

כמצוין בפסקה 2 לעיל, סיטי **אכן העיד** מטעם המאשימה במספר ישיבות במשפט ההוכחות שהתנהל בעניינה של הנאשמת, בטרם הגיעו הצדדים להסדר טיעון (גם) בעניינה.

לאחרונה בית משפט השלום החליט לכבד את הסדר הטיעון "הסגור" שהושג בעניינו של סיטי והשית עליו את העונשים שעליהם הוסכם במסגרת ההסדר, כמצוין לעיל; זאת, **בשים לב לפסיקה** של בית המשפט העליון, הנזכרת לעיל, שלפיה כאמור יש לכבד "**הסדר טיעון סגור**".

סוף דבר

28. סוף דבר, אני מטיל בזה על הנאשמת את העונשים **הכוללים** הבאים:

א. **21 חודשי מאסר בפועל**;

ב. **12 חודשי מאסר** על תנאי שלא תעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר עבירה של לקיחת שוחד;

ג. **6 חודשי מאסר** על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה והפרת אמונים;

ד. קנס בסך 150,000 ₪, שישולם תוך 180 ימים, או 180 ימי מאסר תמורתו.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום

מרדכי לוי, שופט

ניתן היום, י"ז אייר תשפ"א, 29 אפריל 2021, במעמד הצדדים.